

Polskie Towarzystwo Rehabilitacji
Oddział w Rzeszowie

Caritas Diecezji Rzeszowskiej

Fundacja Caritas
na rzecz budowy Regionalnego Ośrodka
Rehabilitacyjno-Edukacyjnego
dla Dzieci i Młodzieży w Rzeszowie

Sejmik Województwa Podkarpackiego

XXVII SEJMIK REHABILITACYJNY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Rzeszów 2018

XXVII Sejmik Rehabilitacyjny
Województwa Podkarpackiego

Materiały pod redakcją
prof. dr hab. n. med. Andrzeja Kwołka
prof. nadzw. dr hab. n. o zdr. Teresy Pop
mgr Justyny Kilian

Zdjęcia: „Andrzej Gwóźdź Fotografia”
ks. Piotr Potyrała

ISBN 978-83-65931-29-0

Druk:

Bonus Liber Sp. z o.o.
Wydawnictwo i Drukarnia Diecezji Rzeszowskiej
35-020 Rzeszów, ul. 17 Pułku Piechoty 7
tel. /fax 17 852 59 38, kom. 790 804 406
e-mail: drukarnia@bonusliber.pl, www.bonusliber.pl

Spis treści

Listy uczestników	5
Adresy przesłane do organizatorów i uczestników XXVI Wojewódzkiego Sejmiku Rehabilitacyjnego	9
1. Prof. zw. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek – Wprowadzenie.....	15
2. Ks. Biskup Jan Wątroba	18
3. Ks. Stanisław Słowik – Dyrektor Caritas w Rzeszowie	20
4. Jerzy Cypriś – Przewodniczący Sejmiku Wojewódz- twa Podkarpackiego	21
5. Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkar- packiego.....	22
6. Prof. dr hab. Andrzej Kwolek – Konsultant Wojewódz- ki w dziedzinie rehabilitacji medycznej.....	26
7. Wojciech Buczak – Poseł RP	35
8. Monika Tendelska – Mama dziecka niepełnosprawnego	37
9. Ewa Leniart – Wojewoda Podkarpacki.....	39
10. Mirosław Przewoźnik – Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych	41
11. Tomasz Maruszewski – Wiceprezes Państwowego Fun- duszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	47
12. Ks. Tomasz Szostek – Zastępca Dyrektora Caritas Die- cezji Sandomierskiej	49
13. Robert Bugaj – Dyrektor Podkarpackiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia	51
14. Jolanta Fień – Prezes Stowarzyszenia Reumatyków i ich Sympatyków	55
15. dr Mieczysław Janowski – Były prezydent Rzeszowa, Senator IV i V Kadencji Senatu, Od 2004 do 2009 Po- seł do Parlamentu Europejskiego	56

16. Elżbieta Kiszko – Rudnik nad Sanem	58
17. Tadeusz Brak – Rudnik nad Sanem.....	59
18. Barbara Święch-Bober – Polskie Towarzystwo Wspiera- niania Terapii Zajęciowej MOST	60
19. Maciej Szymański – Dyrektor Podkarpackiego Od- działu PFRON.....	62
20. Olga Wolińska – Kliniczny Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży im. Św. Jana Pawła II w Rzeszowie	64
21. Maria Kurowska – Wicemarszałek Województwa Pod- karpackiego	66
22. Artur Sochacki – Rzeszowska Drużyna Rugby na Wóz- kach „Flying Wings”	67
23. Piotr Koń – Rzeszowska Drużyna Rugby na Wózkach „Flying Wings”	68
24. Jerzy Cypryś – Przewodniczący Sejmiku Wojewódz- twa Podkarpackiego	69
25. Marek Tęcza – Wójt Gminy Wielopole Skrzyńskie	71
26. Ks. Stanisław Słowik – Dyrektor Caritas Diecezji Rze- szowskiej – Podsumowanie	74

**XXVII WOJEWÓDZKI SEJMIK
REHABILITACYJNY
RZESZÓW, 24 marca 2018 roku**

WPIS UCZESTNIKÓW DO KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ

LP.	IMIĘ I NAZWISKO	INSTYTUCJA	PODPIS
21.	Jan Jan	SDS Rzeszów	Jan
22.	Wojciech Łut	WiZ Zielona	Łut
23.	Marek Uoi	WiZ Rzeszów	Uoi
24.	Marta Kwidak	Biuro Asystentów Rehabilitacyjnych	Marta
25.	Małgorzata Szpak	PKR Rzeszów	Marta
26.	Marek Rępała	Podla Stow. RP MPDZ	Rępała
27.	Marek Rępała	WiZ Caritas Rzeszów	Rępała
28.	Juliusz Galiński	WiZ Rzeszów	Galiński
29.	Marta Kwasnik	WiZ Caritas Rzeszów	Kwasnik
30.	Jolanta Rępała	-"-	Rępała
31.	Maria Kwasnik	Miejski Ośrodek Wzrostu i Rozwoju	Kwasnik
32.	Mieczysław Janowski	6 Sektora	Janowski
33.	Marek Rępała	PCPR i Służba	Rępała
34.	Jan Wójcik	Bożena	Wójcik
35.	Marek Uoi	Podla RP	Uoi
36.	Anna Uoi	OPS Andrzeja	Uoi
37.	EW A SŁIWA	Gminny - 2-18	Słowa
38.	Jan Dąbrowski	-"-	Dąbrowski
39.	Anna Uoi	DPS Łęka	Uoi
40.	Anna Uoi	SDS Tylicz	Uoi

**XXVII WOJEWÓDZKI SEJMIK
REHABILITACYJNY
RZESZÓW, 24 marca 2018 roku**

WPIS UCZESTNIKÓW DO KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ

LP.	IMIĘ I NAZWISKO	INSTYTUCJA	PODPIS
1	Alena Tomczyk	MGOPS Nowa Dęba	
2	Bogdan Tomczyk	Spółdzielnia Socjalistyczna "Pracownik" S.A.D.	
3	Natalia Włoszyn	INSTYTUT FIZJOLOGII	
4	Anna Kowalska	IF	
5	Mimo Fityś	ZUS	
6	Wojciech Dąbny	gms	
7	Mateusz Kupczyk	student UR	
8	Justyna Jurek	PRO Centrum Gdańsk	
9	Piotr Jurek	SAS Jozanice	
10	Dorota Banasik	HTZ CARITAS Ropczyce	
11	Dorota Anusik	USZ Caritas -1-	
12	Bruno Kulus	KULIST RZESZÓW	
13	Julia Dłubi	RVG B4 Rzeszów	
14	Sonia Płak	FLYING WINGS	
15	Krzysztof Pająk	R MRZ	
16	Monika Bieda	URZ	
17	Olga Bernadeta	CT.R Rzeszów	
18	Marek Tomczyk	gms Rzeszów	
19	Dorota Dyjas	MOPS Rzeszów	
20	Joanna Kuka	HTZ Caritas Rzeszów	

**XXVII WOJEWÓDZKI SEJMIK
REHABILITACYJNY
RZESZÓW, 24 marca 2018 roku**

WPIS UCZESTNIKÓW DO KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ

LP.	IMIĘ I NAZWISKO	INSTYTUCJA	PODPIS
41.	Elżbieta Pasiek	STC Caritas Ropce	Pasiek
42.	Marta Tytko	WTZ Caritas Ropce	tytko
43.	Donata Kawa	WTZ Caritas Ropce	Kawa
44.	Roman Szurlej	Fundacja Caritas	Szurlej
45.	Hożarówka Karol	UM Dębica	Hożarówka
46.	Zuzanna Gęsiak	WTZ Caritas Ropce	Gęsiak
47.	Dobry Hibel	WTZ Caritas Ropce	Hibel
48.	Kamila Kluczyńska	WTZ Caritas Ropce	Kluczyńska
49.	Bartek Anus	WTZ Caritas Ropce	Anus
50.	Bianka Hildebrand	WTZ Caritas Ropce	Hildebrand
51.	Agnieszka Chmiel	UR	Chmiel
52.	Gabriel Jędrzej	Caritas	Jędrzej
53.	Anna Dziadosz	UM Krosno	Dziadosz
54.	Molanta Hojowska	CTIR w Premyslu	Hojowska
55.	Katarzyna Hojowska	UR	Hojowska
56.	Teresa Jędrzej	WTZ Caritas Ropce	Jędrzej
57.	Katarzyna Lorent	WTZ Caritas Ropce	Lorent
58.	Edyta Zolotarek	terapię	Zolotarek
59.	Olga Wolniak	KRPE	Wolniak
60.	Krzysztof	KRPE	Krzysztof

**XXVII WOJEWÓDZKI SEJMIK
REHABILITACYJNY
RZESZÓW, 24 marca 2018 roku**

WPIS UCZESTNIKÓW DO KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ

LP.	IMIĘ I NAZWISKO	INSTYTUCJA	PODPIS
83.	Barbara Turbulewska	Groble	<i>[Signature]</i>
84.	Krzysztof Kłobucki	Klub Miłośników N. San	<i>[Signature]</i>
85.	Grzegorz Prądkowski	Stow. Wzajem. męz. w Rzeszowie	<i>[Signature]</i>
86.	Barbara Wawar	MSCKZiU Rzeszów	<i>[Signature]</i>
87.	Natalia Bujak	MSCKZiU Rzeszów	<i>[Signature]</i>
88.	Renata Ryman	MSCKZiU Rzeszów	<i>[Signature]</i>
89.	Ewa Roga	MSCKZiU Rzeszów	<i>[Signature]</i>
90.	Sylwia Bujak	MSCKZiU Rzeszów	<i>[Signature]</i>
91.	Elżbieta Smieciak	MSCKZiU Rzeszów	<i>[Signature]</i>
92.	Sylwia Kipach	wydział medycyny Uniwersytet Zielonogórski	<i>[Signature]</i>
93.	Katarzyna Juszyńska	Kapitał Medyczny Uniwersytet Zielonogórski	<i>[Signature]</i>
94.	Anna Wójcicka	Kapitał Medyczny Uniwersytet Zielonogórski	<i>[Signature]</i>
95.	Dariusz Łombar	Urząd Miasta i Gminy Nowe	<i>[Signature]</i>
96.	Stanisław Jurek	ZOL - Pieniężno	<i>[Signature]</i>
97.	Renata Kł	K2 - UMWP	<i>[Signature]</i>
98.	Hanna Mycha	Kapitał Specjalistów w Branżie Podkarpacki Stow. Ortopedyczny	<i>[Signature]</i>
99.	Jolanta Nier	Stowarzyszenie Reumatyków i Ich Sympatyków im. Hanżi Zacharzewskiej	<i>[Signature]</i>
100.	Katowicz Krystyna	KOŁO PODKARPACKIE „PODAJ DALEJ” ul. Słowackiego 20B, 35-000 Rzeszów	<i>[Signature]</i>
101.	Patrycja	MSCKZiU Rzeszów	<i>[Signature]</i>

XXVII WOJEWÓDZKI SEJMIK
REHABILITACYJNY
RZESZÓW, 24 marca 2018 roku

WPIS UCZESTNIKÓW DO KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ

LP.	IMIĘ I NAZWISKO	INSTYTUCJA	PODPIS
117.	Tomasz Karczewski	PFRON	[Signature]
118.	Maciej Gryniewicz	PFRON, Teatrupi	[Signature]
119.	Paulina Gumpson	Uniwersytet Rzeszowski	[Signature]
120.	Andrzej Ceamy	Uniwersytet Rzeszowski	A. Ceamy
121.	Donata Stopyra	Uniwersytet Rzeszowski	[Signature]
122.	Dobon Marta	Uniwersytet Rzeszowski	Dobon
123.	Dariusz Selam	WOPP Rzeszów	[Signature]
124.	MIŁOŚĆ SEJMU PRZEDSIĘWZIĘCIA RZESZÓW	MINISTERSTWO RODZINY - BWA	[Signature]
125.	Tomasz Cwid	SDS Zawonia	[Signature]
126.	Hosna Beata	WTZ CARITAS	[Signature]
127.	Ania Nowak	CARITAS	Ania Nowak
128.	Marek Ródek	WTZ Rzeszów	[Signature]
129.	Mieczysław Ostaj	Zarząd Województwa	[Signature]
130.	Wojciech Błedzicki	Sejm RP	[Signature]
131.	Krzysztof Szust	Caritas	[Signature]
132.	Robert Pomy	WTZ Rzeszów	[Signature]
133.	Melgorzata Madan	PFRON dPod	[Signature]
134.	Dawid Jankowski	WTZ Caritas Kolbuszowa	[Signature]
135.	Ks. Tomasz Szust	Caritas Zawonia	[Signature]
136.	Eric Jurek	Rada Sejmiku	[Signature]

XXVII WOJEWÓDZKI SEJMIK
REHABILITACYJNY
RZESZÓW, 24 marca 2018 roku

WPIS UCZESTNIKÓW DO KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ

LP.	IMIĘ I NAZWISKO	INSTYTUCJA	PODPIS
102.	Barbara Zy S	Rezydent Miasta Turzynie	[Signature]
103.	Krzysztof Błoch	UO Krasne	[Signature]
104.	Krzysztof Lepach	DPS Łęczyszka	[Signature]
105.	Jolanta Polkowiak	MSHIA	[Signature]
106.	Marta Szlachetka	MSCKZiU Rzeszów	[Signature]
107.	Mariusz Nowak	OPK - Turzynie	[Signature]
108.	Ewa Kłobucka	KSU Nr 2 Krasne	[Signature]
109.	Tadeusz Falc	Miasto Krasne WP	[Signature]
110.	Andrzej Tychała	Turzynie	[Signature]
111.	Justyna Kwan	Konwent Rzeszów	[Signature]
112.	Barbara Marzocha	MSCKZiU Rzeszów	[Signature]
113.	Kinga Faszczak	MSCKZiU Rzeszów	[Signature]
114.	Ewa Wilusz	MSCKZiU Rzeszów	[Signature]
115.	Klaudia Kościelna	MSCKZiU Rzeszów	[Signature]
116.	Marta Zaborniak	MSCKZiU Rzeszów	[Signature]

Rzeszów, 24 marca 2018 r.

**Szanowny Pan,
prof. dr hab. Andrzej Kwolek**

Szanowny Panie Profesorze,

Serdecznie dziękuję za zaproszenie do udziału w XXVII Sejmiku Rehabilitacyjnym Województwa Podkarpackiego. Niestety, wyjazd służbowy nie pozwoli mi na udział w tym wydarzeniu.

Cieszy mnie, że inicjatywa ta od lat gości w kalendarzu konferencji organizowanych w naszym mieście. Mam nadzieję, że ważne tematy i zagadnienia, podejmowane podczas Sejmiku, przyczynią się do dalszego rozwoju rehabilitacji jako dyscypliny naukowej, a także dziedziny niezwykle istotnej dla jakości życia naszego społeczeństwa.

Wszystkim organizatorom i uczestnikom Sejmiku życzę, by wydarzenie to było źródłem dodatkowej wiedzy, stanowiło inspiracje naukowe i zawodowe, pozwoliło wypracować nowe, wartościowe rozwiązania.

Wszystkim Państwu życzę owocnych obrad. Przekazuję także wyrazy szacunku i serdecznie pozdrawiam.

Z wyrazami szacunku

Uniwersytet Rzeszowski
Prorektor ds. Studenckich
i Kształcenia

dr hab. Wojciech Walat, prof. UR

Ministerstwo Zdrowia
Biuro Ministra

Warszawa, 01-03-2018 r.

IK 1256344

Pan
prof. zw. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek
Konsultant województwa podkarpackiego
w dziedzinie rehabilitacji medycznej

Szanowny Panie Profesorze,

w imieniu Ministra Zdrowia Pana Łukasza Szumowskiego, pragnę uprzejmie podziękować za zaproszenie na posiedzenie XXVII Sejmiku Rehabilitacyjnego Województwa Podkarpackiego, które odbędzie się w dniu 24 marca br.

Jednocześnie zmuszona jestem poinformować, że z powodu pilnych obowiązków służbowych, Pan Minister nie będzie mógł uczestniczyć w tym wydarzeniu.

Na ręce Pana Profesora przesyłam serdeczne pozdrowienia dla Uczestników spotkania.

Z poważaniem
DYREKTOR
BIURA MINISTRA
[Signature]
Blanka Wiśniewska

Ministerstwo Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Telefon: (22) 634 96 00
e-mail: kancelania@mz.gov.pl
www.mz.gov.pl

Rzeszów, 24 marca 2018 r.

PREZYDENT RZESZOWA

Czcigodny Ksiądz Prałat
Stanisław SŁOWIK
Dyrektor
Caritas Diecezji Rzeszowskiej

Pan
prof. dr hab. n. med. Andrzej KWOLEK
Konsultant Wojewódzki
w dziedzinie rehabilitacji medycznej

Serdecznie dziękuję za zaproszenie na

XXVII SEJMIK REHABILITACYJNY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Czcigodnemu Księdzu Prałatowi i Szanownemu Panu Profesorowi dziękuję za przygotowanie obrad. Wyrażam również uznanie za wytrwałe działania na rzecz rehabilitacji oraz wsparcia dzieci i młodzieży dotkniętych czasowo lub stale niepełnosprawnością.

Serdecznie pozdrawiam wszystkich Uczestników Sejmiku. W sposób szczególny za duchową troskę o niepełnosprawnych pragnę podziękować Jego Ekscelencji Księdzu Biskupowi Janowi Wątrobie – Ordynariuszowi Diecezji Rzeszowskiej. Dziękuję także wszystkim Prelegentom, Moderatorom i Uczestnikom dyskusji. Jestem przekonany, że Sejmik przyczyni się do cennej wymiany wiedzy, umiejętności i doświadczeń, z czego najbardziej skorzystają osoby oczekujące rehabilitacji.

Władze samorządowe Rzeszowa podejmują różnorodne działania na rzecz takich osób. W „Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2018” ujęto 257 zadań, z których większość została już zrealizowana. Planowane są również trzy inwestycje: Środowiskowy Dom Samopomocy (przy ul. Litewskiej 2a) – m.in. dla osób z chorobą Alzheimera; filia Środowiskowego Domu Samopomocy (przy ul. Solidarności) – dla 45 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym z autyzmem; Ośrodek Wsparcia dla osób w podeszłym wieku przy DPS dla Kombatantów w Rzeszowie. Ponadto osoby niepełnosprawne, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, mogą zgłosić się do pracownika socjalnego w swojej dzielnicy i złożyć wniosek o pomoc. Przy spełnieniu kryterium dochodowego (634 zł – osoba samotna, 514 zł – osoba w rodzinie) oraz innych wymogów określonych w ustawie o pomocy społecznej, może otrzymać pomoc w formie: zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku celowego, pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, pobytu i usług w domu pomocy społecznej.

W dobie obiektywnego wydłużania czasu trwania ludzkiego życia i coraz lepszego radzenia sobie z wieloma chorobami, zagadnienia rehabilitacji osób chorych i niepełnosprawnych będą zyskiwać na znaczeniu, a także na społecznej uwadze. Rzeszów chce w tym procesie świadomie i odpowiedzialnie uczestniczyć.

Z poważaniem

Prezydent Miasta Rzeszowa

dr h. c. Tadeusz FERENC

STAROSTA ŁAŃCUCKI

Adam Krzysztoń

Łańcut, 24 marca 2018 r.

**Organizatorzy
XXVII Sejmiku Rehabilitacyjnego
Województwa Podkarpackiego**

Drogi organizatorzy i uczestnicy!

W imieniu własnym oraz samorządu Powiatu Łańcuckiego pragnę wyrazić serdeczne podziękowanie za zaproszenie XXVII Sejmiku Rehabilitacyjny Województwa Podkarpackiego.

Kolejny, XXVII Sejmik świadczy o potrzebie i coraz większym zaangażowaniu zarówno uczestników jak i organizatorów. Dzisiejsze spotkanie jest doskonałą okazją do promowania idei integracji i zachęcania osób niepełnosprawnych do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Wszystkie te starania wskazują również na sens pracy motywowanej wspólnym celem, jakim jest dobro człowieka. Bardzo duży zakres poruszanych spraw i dyskusji świadczy o potrzebach społeczeństwa. Każdy człowiek, szczególnie pokrzywdzony powinien otrzymać doraźną pomoc i szansę na normalne życie.

Życzę wszystkim zgromadzonym zdrowia, sił i nieprzemijającego optymizmu, aby w realizacji swoich planów towarzyszyły Państwu zawsze pomyslność, wytrwałość i życzliwość ludzi.

Serdecznymi życzeniami,
Adam Krzysztoń

Warszawa, dnia 16.03.2018 r.

**MINISTERSTWO
RODZINY, PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ**
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Krzysztof Michalkiewicz

BON.VI.0621.2.DU/2018

**Pan
Prof. dr hab. n.med Andrzej Kwolek
Konsultant Wojewódzki
w Dziedzinie Rehabilitacji Medycznej
Ks. Stanisław Słowik
Dyrektor
Caritas Diecezji Rzeszowskiej**

Szanowny Panie Profesorze! Czcigodny Księżu Dyrektorze!

Bardzo dziękuję za zaproszenie na XXVII Sejmik Rehabilitacyjny Województwa Podkarpackiego, który odbędzie się w dniu 24 marca 2018 roku. Bardzo żałuję, że ze względu na wcześniejsze zobowiązania nie będę mógł wziąć udziału w tym spotkaniu. W moim imieniu będzie uczestniczył Pan Mirosław Przewoźnik Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Cieszę się, że dostrzegacie Państwo potrzebę szerokiego promowania idei integracji i wyrównywania szans dla tej grupy osób w celu ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy, wiele we wspieraniu rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym i osób niepełnosprawnych zmieniło się na lepsze. Ministerstwo prowadziło konsultacje w związku z programem "Za życiem", cykl szesnastu spotkań regionalnych, dwóch ogólnopolskich konferencji połączonych z warsztatami, a także trzydziestu dwóch spotkań ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. W dalszym ciągu dostrzegamy jednak potrzebę szerokiego promowania idei integracji i wyrównywania szans dla tej grupy osób - w celu ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

W ostatnich latach nastąpił w Polsce ogromny postęp w społecznym postrzeganiu osób niepełnosprawnych. Z uznaniem i szacunkiem obserwujemy także zmiany, jakie zachodzą w mentalności samych osób niepełnosprawnych, czego przejawem jest coraz większa ich aktywność i samodzielność. To znak, że jesteśmy na właściwej drodze do

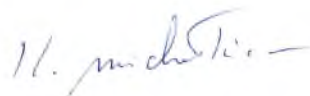
zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego i równego korzystania z praw i udziału w życiu społecznym.

Cykliczne spotkania, w trakcie których przedstawione zostaną dotychczasowe dokonania Województwa Podkarpackiego na rzecz osób niepełnosprawnych są dobrą okazją do dokonania przeanalizowań oraz wspólnego przedyskutowania przyszłych planów ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. Bez wątpienia osiągnięcie przez osoby niepełnosprawne satysfakcjonującego poziomu samodzielności, wymaga zarówno wsparcia rehabilitacyjnego jak i budowania właściwego klimatu wokół kwestii społecznego włączania osób niepełnosprawnych.

Mam nadzieję, że wspólna dyskusja i rzetelna współpraca z pewnością pozwolą na określenie ram i założeń nowych systemowych rozwiązań służących wspieraniu osób niepełnosprawnych w ich dążeniu do samodzielności i godnego życia

Jeszcze raz dziękuję za zaproszenie i życzę satysfakcjonującej i efektywnej pracy.

Z wyrazami uznania

WPROWADZENIE

„Jasna, stanowcza i żarliwa musi być na przykład obrona istoty niewinnej, jeszcze nie narodzonej, ponieważ stawką jest w tym przypadku godność ludzkiego życia, zawsze świętego czego wymaga miłość do każdej osoby, niezależnie od etapu jej rozwoju. Ale równie święte jest życie ubogich, którzy już się urodzili i zmagają się z biedą, opuszczeniem, wykluczeniem, handlem ludźmi, ukrytą eutanazją chorych oraz osób starszych, pozbawionych opieki, w nowych formach niewolnictwa oraz wszelkich postaciach odrzucenia”.

Gaudete et Exultate 2018 (Ojciec Święty Franciszek)

Rok 2018 jest szczególnie ważny dla Polaków, gdyż obchodzimy w tym szczególnym czasie, Jubileusz setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Była to więc okazja do spojrzenia wstecz i przypomnienia etapów rozwoju rehabilitacji w Polsce, a zwłaszcza w naszym regionie w okresie międzywojennym, po 1945 roku i po roku 1989. Zwrócono uwagę na podejście doktora Stanisława Kopczyńskiego, który już w okresie międzywojennym zalecał i widział konieczność wprowadzania lekarza szkolnego i prowadzenia kompleksowych badań postawy uczniów w polskich szkołach. Stąd wniosek Sejmiku aby przywrócić w szkołach stanowisko lekarza szkolnego.

Szczególony rozwój rehabilitacji medycznej na Podkarpaciu nastąpił w ostatnich 35 latach, kiedy to zdanie profesora Wiktora Degi, konsultanta krajowego w dziedzinie rehabilitacji, z 1984

roku: „Rzeszowskie jest białą kartą na mapie rehabilitacji w Polsce” przestało być aktualne. W tym okresie powstało w województwie podkarpackim 21 oddziałów rehabilitacji o łącznej liczbie 809 łóżek. Poprawiły się też warunki rehabilitacji ambulatoryjnej: łącznie mamy 147 poradni rehabilitacyjnych dla dorosłych i dzieci zarejestrowanych w rejestrze podmiotów leczniczych Narodowego Funduszu Zdrowia. Funkcjonuje też kilka ośrodków rehabilitacji Caritas i coraz liczniejsze domy pomocy społecznej, w których rehabilitacja jest coraz lepiej realizowana.

Poprawiła się też sytuacja kadrowa, chociaż pomimo 63 lekarzy ze specjalizacją w zakresie rehabilitacji nadal jest bardzo znaczny ich niedobór, co uniemożliwia powstawanie nowych oddziałów rehabilitacji. Brakuje nam w województwie około 200 łóżek rehabilitacyjnych, czyli 6 nowych oddziałów, a uniemożliwia ich uruchomienie brak specjalistów w zakresie rehabilitacji medycznej. Dlatego tylko 33% pacjentów może korzystać z wczesnej rehabilitacji szpitalnej. Stąd kolejny wniosek – apel Sejmiku do Wojewody i Marszałka Województwa o stworzenie konkretnych zachęt do podejmowania specjalizacji w zakresie rehabilitacji medycznej przez lekarzy. Mamy już liczną kadrę fizjoterapeutów po ukończonych studiach wyższych I i II stopnia na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Nadal brakuje ergoterapeutów i neuropsychologów. Jednak już wykształcenie licznej kadry specjalistycznej jest naszym sukcesem i pozwala na realizowanie wczesnej i kompleksowej rehabilitacji w większości ośrodków. Również większość oddziałów i poradni jest dobrze wyposażona w sprzęt do rehabilitacji, który spełnia nowoczesne wymogi.

Wciąż jednak problemem są różnorakie bariery, w tym psychiczne, administracyjne, a także jeszcze istniejące bariery architektoniczne. Ciągłe jest sporo osób znajdujących się poza społeczeństwem, żyjących w odizolowaniu od swojego środowiska. Dobrze więc, że priorytetem rządu w odniesieniu do osób niepełnosprawnych są 3 zasady – bezpieczeństwo tych osób, uczestnic-

two (partycypacja) w życiu społecznym i solidarność. Zapowiedziane zwiększenie środków finansowych w wysokości 23 mld złotych, w ciągu 8 lat, na rzecz pełnej integracji społeczeństwa skłania do optymizmu.

Podczas żywej dyskusji, również z udziałem przedstawicieli najwyższych władz województwa, poruszano wiele problemów i spraw wymagających rozwiązania. Znajdują się one we wnioskach zapisanych w materiałach Sejmiku, które zostały przesłane do wskazanych adresatów, między innymi do Marszałka Sejmu RP, Ministra Zdrowia, Prezesa Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Marszałka Województwa.

Kolejny XXVIII Sejmik odbędzie się jak zwykle w sobotę przed Niedzielą Palmową, na który już teraz serdecznie zapraszam.

*Msza Święta na rozpoczęcie Sejmiku
w Bazylice OO. Bernardynów w Rzeszowie*

Już po raz XXVII zbiera się Podkarpacki Wojewódzki Sejmik Rehabilitacyjny. Jest to powód do satysfakcji, dumy, ale przede wszystkim do wdzięczności Panu Bogu. To z Jego natchnienia powstają takie piękne dzieła. To On zawsze umie wynaleźć i posłać odpowiednich ludzi, którzy podejmują tak piękne dzieła.

Dzisiaj mamy kolejną okazję, by podziękowawszy Panu Bogu w bazylice na mszy świętej, teraz dziękować też wszystkim ludziom, rodzicom tego sejmiku, ale też wszystkim tym, którzy dali się zaprosić i według swoich kompetencji i otrzymanych talentów realizują to piękne posłanie. Realizują również powołanie i służbę człowiekowi – z miłością i z miłości. Jeśli to czynimy z miłości do Pana Boga, to jest najpiękniejsza intencja. Intencja czyniona nie dla zasług i ludzkiego poklasku, nie dla ludzkich oczu, ale dla Ojca, który widzi w ukryciu. Ufamy, że Ojciec Niebieski, który widzi w ukryciu, widzi każdy okruch tego dobra i błogosławi.

Cieszymy się, że tak wielu dało się zaprosić i odnajduje w tym sposób na realizację swojego powołania. To wszystko w najczystszej, najpiękniejszej motywacji jaką jest miłość do Boga. Gdy z miłości do Boga ją podejmujemy, wtedy jest to wielką zasługą. Dla ludzi wierzących nie ma piękniejszej motywacji niż miłość Boża. Niech nam Pan Bóg w tym dopomoże, a także w dzisiejszym spotkaniu. Módlmy się o jego owoce, o radość wspólnego przeżywania, o umiejętność podzielenia się swoim doświadczeniem, ale także o możliwość radosnego przeżycia tego, co może jeszcze jest niespodzianką, co za chwilę się objawi i będziemy w tym uczestniczyć.

Powierzmy się Matce Najświętszej, Uzdrawicielce Chorych, ale także Matce Kościoła.

*Pod Twoją obronę
Uciekamy się
Święta Boża Rodzicielko,
Naszymi prośbami
Racz nie gardzić w potrzebach naszych,
Ale od wszelakich złych przygód,
Racz nas zawsze wybawiać,
Panno chwalebna i błogosławiona.
O Pani nasza,
Orędowniczko nasza
Pośredniczko nasza,
Pocieszycielko nasza.
Z Synem swoim nas pojednaj,
Synowi swojemu nas polecaj,
Swojemu Synowi nas oddawaj.
Matko Kościoła – módl się na nami*

Błogosławieństwo Boga Wszechmogącego, Ojca i Syna i Ducha Świętego niech zstąpi na Was i pozostanie na zawsze.

Biskup Jan Wątroba błogosławi obradom Sejmiku

Ks. Stanisław Słowik
Dyrektor Caritas w Rzeszowie

Cieszymy się obecnością na naszym kolejnym spotkaniu Sejmikowym. Witamy Panią poseł Krystynę Wróblewską i Pana posła Wojciecha Buczaka. Jest z nami Pan Marszałek Województwa Władysław Ortyl i Pani Wicemarszałek Maria Kurowska. Cieszymy się obecnością Przewodniczącego Sejmiku Pana Jerzego Cyprysia i dziękujemy za współorganizację. Jesteśmy w obiekcie budynku Urzędu Wojewódzkiego – na ręce Pani Wojewody Lucyny Podchalicz składamy gorące podziękowania, że tutaj możemy się po raz XXVII spotkać. Bardzo serdecznie witamy Pana Tomasza Marciszewskiego, Zastępcę Prezesa PFRON z Warszawy. Witamy również szefa PFRON-u rzeszowskiego – Pana Macieja Szymańskiego. Narodowy Fundusz Zdrowia reprezentuje jego Dyrektor – Pan Ryszard Bugaj. Jest z nami również przedstawiciel Ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej – Pan Mirosław Przewoźnik, nasz przyjaciel od wielu lat. Nie mogło nie być z nami Pana Doktora Mieczysława Janowskiego, który zawsze jest z nami. Witam księdza dyrektora Archidiecezji Przemyskiej Artura Jańca. Z diecezji sandomierskiej jest z nami Zastępca Dyrektora ks. Tomasz Szostek. W imieniu Pana starosty Józefa Rudowskiego, witam wszystkich starostów, burmistrzów, wójtów i ich przedstawicieli. Witam wszystkie stowarzyszenia grupujące osoby niepełnosprawne i wszystkie placówki osób niepełnosprawnych, które przybyły i które prezentują się jako wystawa. Witam również wszystkich niepełnosprawnych i wszystkich obecnych, których nie dostrzegłem.

Jerzy Cyprys
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Podkarpackiego

Dostojni goście na czele z Księdzem Biskupem i Panem Marszałkiem, Szanowni Organizatorzy na czele z Panem Profesorem Andrzejem Kwolkim i ks. Stanisławem Słowikiem.

Ksiądz biskup powiedział, że w odpowiednim czasie Bóg wysłał odpowiednich ludzi i w tym kontekście chciałbym powiedzieć, że Sejmik Województwa Podkarpackiego ma odznakę Zasłużony Dla Województwa Podkarpackiego, którą stara się nagradzać ludzi, którzy tworzą historię naszego i nie tylko naszego regionu. Jednym z takich ludzi, których Pan Bóg postawił na naszej drodze jest ksiądz Stanisław Słowik. Chciałbym powiedzieć wszystkim, iż mam zaszczyt i wielki honor zapoznać Państwa z uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie nadania księdzu Stanisławowi Słowikowi odznaki honorowej zasłużony dla województwa podkarpackiego.

Uchwała nr 37/651/17 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 maja 2017 roku

Na podstawie stosownych artykułów Sejmik Województwa Podkarpackiego uchwała, co następuje:

§1

Nadaje się księdzu Stanisławowi Słowikowi odznakę honorową Zasłużony Dla Województwa Podkarpackiego

§2

Wykonanie uchwały powierza się zarządowi województwa podkarpackiego

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Władysław Ortyl
Marszałek
Województwa Podkarpackiego

Ekscelencjo Księżę Biskupie,
Czcigodny Księżę Dyrektorze,
Czcigodni księża,
Szanowni Parlamentarzyści,
Panie Wojewodo,
Panie i Panowie

Cieszę się, że przypadł mi w udziale zaszczyt i przyjemność wygłoszenia laudacji na cześć księdza Stanisława Słowika, który dziś zostaje oficjalnie przyjęty w poczet obywateli zasłużonych dla województwa podkarpackiego. Jest to godność, którą samorząd województwa honoruje ludzi niezwykłych, nietuzinkowych, których zasługi, praca, talenty i zaangażowanie mają wpływ na rozwój naszego regionu. Wręczenie odznaki podczas kolejnego Sejmiku Rehabilitacyjnego jest bardzo symboliczne i wymowne. To przecież jedna z wielu bezcennych inicjatyw na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców podkarpacia, której od lat patronuje i animuje ją ks. Stanisław Słowik.

Czcigodny zasłużony, przyznając dziś tytuł zasłużony dla województwa podkarpackiego nagradzamy człowieka instytucję. Nagradzamy osobę, która swe życie poświęciła pracy na rzecz innych, a szczególnie tych, którzy z racji różnych przeciwności losu, nie mieli i często wciąż nie mają szansy zadbać o swoje potrzeby, a jednocześnie w pełni ukazać swoich możliwości i umiejętności. Nasz nowy zasłużony ks. Stanisław Słowik od

ponad 25 lat kieruje Caritas Diecezji Rzeszowskiej. Od podstaw tworzył jej dzieło przez lata zachęcając do współpracy i pomocy tysiące kolejnych ludzi i setki instytucji. Pod jego czujnym okiem, dzięki konkretnym i zdecydowanym działaniom tworzy się dzieło diecezjalnej Caritas, inspirując, wspierając i budując powstanie kolejnych miejsc, które niosą pomoc najbardziej potrzebującym. Te dzieła przywracają sens życia, wiarę w ludzkie dobro, a jednocześnie są świadectwem wielkości Boga i prawdziwej Caritas, pełnej działania, miłości bliźniego wypływającej z miłości do Boga. To właśnie z inicjatywy i pod kierownictwem Księdza. Dyrektora Stanisława Słowika powstały na terenie podkarpacia liczne placówki dla osób najbardziej potrzebujących oraz niepełnosprawnych. Wymienię tu choćby kilka – Dom Pomocy Społecznej w Chmielniku, w Cmolasie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rzeszowie, Kolbuszowej, Różance, Ropczycach, Środowiskowe Domy Samopomocy w Tyczynie, Zaczerniu, Zakłady Pielęgnacyjno – Opiekuńcze w Jaśle, Głogowie Małopolskim. Jest to jednak zaledwie ułamek. Od lat w sercu Bieszczadów rozkwita i działa wspaniały ośrodek wypoczynkowo – rehabilitacyjny w Myczkowcach. Z kolei jedną z najnowszych inicjatyw jest Centrum Promocji Obszarów Natura 2000 w Budach Głogowskich i w Myczkowcach. Kolejne wielkie dzieła, którym patronuje nasz zasłużony to Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, Stacje Opieki Caritas w Tyczynie, Kątach, Ropczycach, Centrum Osób Niepełnosprawnych w Rzeszowie, Dom Samotnej Matki w Rzeszowie oraz Kuchnie dla Ubogich w Rzeszowie i Jaśle.

Sami Państwo przyznają, że lista robi ogromne wrażenie, a dokonania, które tu wymieniałem można by obdzielić wielu ludzi. Wymienione przeze mnie działania to wciąż zaledwie część dokonań naszego zasłużonego, który jest znany wszem i wobec jako człowiek czynu. To właśnie ks. Stanisław przed 23 laty powołał pierwsze szkolne koło Caritas w Polsce. Dziś w samej tylko Diecezji Rzeszowskiej takich kół działa ponad 220, a w Polsce ponad 2000. W Diecezji Rzeszowskiej powstały także pierw-

sze w Polsce Caritas Akademika. Działalność Caritas oparta jest także o sieć parafialnych zespołów Caritas, funkcjonujących w każdej parafii Diecezji Rzeszowskiej.

Jesteśmy na sejmiku rehabilitacyjnym, musimy więc wspominać o zasługach naszego zasłużonego na tym polu. To właśnie w trosce o potrzeby osób niepełnosprawnych, Ksiądz Dyrektor zainicjował powstanie Fundacji Caritas, której celem było wybudowanie Regionalnego Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjnego dla Dzieci i Młodzieży w Rzeszowie. Od kilkunastu lat Caritas organizuje dla tej grupy osób sportową rywalizację pod nazwą Podkarpacka Olimpiada Osób Niepełnosprawnych. W tej imprezie sportowej co roku biorą udział setki niepełnosprawnych osób w różnym wieku. Ta impreza co roku na nowo pomaga zbudować poczucie własnej wartości oraz przełamać bariery, głównie psychiczne, związane z niepełnosprawnością.

Pod kierownictwem ks. Stanisława Słowika Caritas co roku koordynuje obchody Światowego Dnia Chorego. To właśnie ks. Słowik zainicjował Ogólnopolską Pielgrzymkę Pracowników i Wolontariuszy do Krakowa, Łagiewnik oraz dał impuls do zorganizowania Ogólnopolskiej Pielgrzymki Bezdomnych na Jasną Górę. Diecezjalna Caritas nie pozostaje obojętna na pomoc w wielu sytuacjach losowych w regionie diecezji, w Polsce a także w skali międzynarodowej. Ksiądz Dyrektor kieruje programami innowacyjnymi dla rodzin, głównie rodzin wielodzietnych. Całością pomocy potrzebującym nasz zasłużony kieruje przez centrum charytatywne Diecezji Rzeszowskiej.

Szanowni Państwo, Czcigodny zasłużony, te liczne dokonania i sukcesy składają mi do wyrażenia wielkiego szacunku i uznania dla zaangażowania, pracy i determinacji ks. Stanisława Słowika.

W imieniu mieszkańców podkarpacia dziękuję za wsparcie dla tysięcy potrzebujących, za wymierną pomoc, za niesienie nadziei i wiary w chwilach życiowych dramatów, zwątpienia, za wyzwolenie pozytywnej energii oraz uczczenie miłości bliźniego, której źródłem jest miłość do Boga. Gratulując Księdzu Dyrektorowi w imieniu

mieszkańców województwa podkarpackiego składam podziękowania za serce, siły i tytaniczną pracę, które poświęcił Ksiądz pięknym dziełom. Dziękuję za pochylenie się nad najbardziej potrzebującymi oraz szerzenie w codziennym świecie altruizmu i miłości bliźniego. Życzę długich lat w zdrowiu, radości z efektów swoich dokonań oraz wielu kolejnych cennych inicjatyw.

Uczestnicy Sejmiku

Prof. dr hab. Andrzej Kwolek
Rzeszów, 24 marca 2018 r.
Konsultant Wojewódzki
w dziedzinie rehabilitacji medycznej

Szanowni Państwo, drodzy Goście XXVII Sejmiku Rehabilitacyjnego

XXVII Sejmik Rehabilitacyjny obchodzimy w szczególnym czasie, w roku Jubileuszu setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Stwarza to wyjątkową sytuację, z okazji której należy wspomnieć o rozwoju rehabilitacji w Polsce, a zwłaszcza w naszym regionie.

Po odzyskaniu niepodległości wraz z rozwojem nauki i medycyny pojawiła się konieczność wprowadzania nowych metod do leczenia, w tym właśnie rehabilitacji. W początkowym okresie rozwój rehabilitacji zależał głównie od zaangażowania ortopedów wraz z powstawaniem nowych oddziałów i klinik ortopedycznych z jednej strony, a z drugiej strony ogromnego zapotrzebowania na ortopedię i rehabilitację.

Nie znaczy to jednak, że w wiekach wcześniejszych postaw i opinii odnośnie rehabilitacji (rekonwalescencji) w Polsce nie było. Pracowali bowiem wówczas wielcy Polacy, uczeni – lekarze, o których warto pamiętać. Nowatorskie koncepcje i aktywne podejście do leczenia prezentowali w tym tacy lekarze jak: Maciej z Miechowa – propagator ćwiczeń fizycznych i zdrowego stylu życia (XIV-XV wiek); Sebastian Petrycy wybitny lekarz – profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, który propagował aktywność fizyczną (przełom na XVI i XVII wieku) i jej znaczenie w pro-

filaktyce zdrowotnej. Dzieła Petrycego były inspiracją dla działalności Jędrzeja Śniadeckiego w XIX wieku, który zajmował się w dużym stopniu, wychowaniem fizycznym dzieci (**traktat: „O fizycznym wychowaniu dzieci. Wychowanie dzieci z urodzenia słabych i niedołążnych”**). Trzeba wspomnieć profesora Józefa Dietla, wielkiego propagatora uzdrowisk na ziemiach polskich oraz metod fizykalnych w leczeniu, a także innych wielkich uczonych tamtego okresu: doktor Józef Leszczyć Fałęcki, doktor Michał Zieleniewski, i inni. Jak wspomniano zasługą ortopedów jest wprowadzanie rehabilitacji do medycyny i trzeba tu wymienić profesora Ludwika Bierkowskiego, doktora Eugeniusza Piaseckiego, doktora Antoniego Gabryszewskiego – wybitnych ortopedów okresu przed odzyskaniem niepodległości.

Po roku 1918, podobnie jak wcześniej, największe znaczenie i wpływ na rozwój rehabilitacji miały wiodące ośrodki w Poznaniu, Warszawie, Krakowie i Lwowie. Profesor Uniwersytetu Poznańskiego Eugeniusz Piasecki w Studium Wychowania Fizycznego wprowadził wykłady z gimnastyki leczniczej i masażu, które kontynuował profesor Ireneusz Wierzejewski, a następnie dr Wiktor Dega i dr Franciszek Raszeja. Ich opracowania wykorzystywane były również w klinice ortopedii profesora Ireneusza Wierzejewskiego, który wraz z zespołem zaczął publikować prace naukowe dotyczące rehabilitacji. W klinice chorób wewnętrznych Uniwersytetu Warszawskiego wielkie zasługi w rozwój rehabilitacji położyła doktor Eleonora Reicher, która zrealizowała pracę habilitacyjną pt: „O działaniu ćwiczeń cielesnych na ustrój ludzi zdrowych i chorych”. Podsumowała tam znaczenie i konieczność ćwiczeń leczniczych w prowadzeniu kompleksowego leczenia. Klinika Chirurgiczna Uniwersytetu Warszawskiego kierowana przez profesora Adolfa Wojciechowskiego opracowała oryginalne metody leczenia wad postawy i specjalne zestawy ćwiczeń polecanych do realizowania w Polsce. Ważne było podejście doktora Stanisława Kopczyńskiego, który już w tym okresie zalecał i widział konieczność wprowadzania

lekarza szkolnego i prowadzenia kompleksowych badań postawy uczniów w polskich szkołach. **Wniosek:** przywrócić w szkołach stanowisko lekarza szkolnego. Ośrodki w Poznaniu, Warszawie, Krakowie i Lwowie prowadziły pod kierunkiem Ministerstwa Spraw Wojskowych fabryki protez i sprzętu ortopedycznego, a ich działalność uzupełniana była przez wytwórnie prywatne, w tym znaną wytwórnię przyrządów ortopedycznych i chirurgicznych doktora Antoniego Kuglera w Warszawie lub Lwowską fabrykę aparatów ortopedycznych działającą przy Lecznicy Ortopedycznej doktora Józefa Aleksiewicza.

Te prężnie działające ośrodki wykorzystywane były w czasie wojny przez okupanta, niestety zostały po wojnie zniszczone. Tak więc zaczęła się powolna odbudowa koncepcji oraz bazy dla ortopedii i rehabilitacji. W tym okresie intensywnie działali twórcy Polskiej Szkoły Rehabilitacji, to znaczy profesor Wiktor Dega, profesor Marian Weiss z Warszawy Konstancina i profesor Aleksander Hulek wywodzący się z naszego regionu – Będziemyśla koło Rzeszowa. Ta koncepcja realizowana była przez tych trzech profesorów w różnym stopniu w okresie powojennym, a z pewnością większy jej rozwój nastąpił po przemianach roku 1989, kiedy to Polska znów zaczęła stanowić w większym stopniu o sobie. W Rzeszowie w okresie powojennym, od lat pięćdziesiątych, ze względu na brak specjalistów, funkcje konsultantów wojewódzkich pełnili przyjeżdżający z sąsiednich województw lekarze: profesor Adam Pąchalski i profesor Stanisław Grochmal z Krakowa oraz doktor Bogusław Skórzak z Warszawy – STOCER-u.

Przez ostatnie 35 lat miałem okazję obserwować rozwój rehabilitacji na Podkarpaciu. W roku 1984 profesor Wiktor Dega, ówczesny konsultant krajowy w dziedzinie rehabilitacji pisał do wojewody rzeszowskiego: „Rzeszowskie jest białą kartą na mapie rehabilitacji w Polsce”. Rzeczywiście, baza rehabilitacji była bardzo skromna. Nie było w województwie ani jednego oddziału rehabilitacji. W rehabilitacji pracowało dwóch lekarzy specjalistów, kilku magistrów wychowania fizycznego i nieliczna grupa

techników elektroradiologii, którzy wykonywali zabiegi z zakresu fizykoterapii oraz grupa techników fizjoterapii.

Co się zmieniło w tym czasie? W Rzeszowie dopiero w 1986 roku w Medycznym Studium Zawodowym uruchomiliśmy tak potrzebny kierunek – technik fizjoterapii. Po 35 latach mamy w województwie podkarpackim 21 oddziałów rehabilitacji o łącznej liczbie łóżek 809. W tym jest 18 oddziałów ogólnorehabilitacyjnych z liczbą łóżek – 381, 1 oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej dzieci – 31 łóżek, 11 oddziałów rehabilitacji neurologicznej, łącznie 146 łóżek, 2 oddziały rehabilitacji neurologicznej dzieci o liczbie 73 łóżek, 2 oddziały rehabilitacji kardiologicznej – 150 łóżek i 1 oddział rehabilitacji pulmonologicznej 28 łóżek. Jest to więc olbrzymi postęp, gdy chodzi o bazę dla rehabilitacji. Również poprawiły się warunki rehabilitacji ambulatoryjnej – mamy 35 oddziałów dziennej rehabilitacji ogólnoustrojowej dla dorosłych, 2 oddziały dziennej rehabilitacji kardiologicznej dla dorosłych, 17 oddziałów dziennej rehabilitacji ogólnoustrojowej dla dzieci. Łącznie jest 147 poradni rehabilitacyjnych dla dorosłych i dzieci zarejestrowanych w rejestrze podmiotów leczniczych Narodowego Funduszu Zdrowia. Funkcjonuje też kilka ośrodków rehabilitacji Caritas i coraz liczniejsze domy pomocy społecznej, w których rehabilitacja jest traktowana coraz poważniej i coraz lepiej realizowana.

Poprawiła się również wyraźnie sytuacja kadrowa; i tak mamy obecnie w naszym województwie 60 lekarzy ze specjalizacją w zakresie rehabilitacji oraz 7 lekarzy w trakcie specjalizacji. Jest to ciągle zbyt małą grupą specjalistów, a ich niedobór uniemożliwia powstawanie nowych oddziałów rehabilitacji; zwłaszcza ogólnoustrojowej i geriatrycznej. Według opinii Dyrektora Oddziału Podkarpackiego NFZ brakuje nam około 200 łóżek rehabilitacyjnych (5-6 nowych oddziałów), a jedyną przeszkodą w ich uruchomieniu jest brak specjalistów w zakresie rehabilitacji medycznej. W konsekwencji zaledwie 33% pacjentów może korzystać z wczesnej rehabilitacji, dającej najlepsze efekty, a pozostali pacjenci muszą niestety oczekiwać na termin przyje-

cia. W tym miejscu **ponawiam apel do Wojewody i Marszałka** o stworzenie konkretnych zachęt do podejmowania specjalizacji w zakresie rehabilitacji medycznej przez lekarzy. Kadra fizjoterapeutów jest zabezpieczona w dobrym zakresie ze względu na kształcenie fizjoterapeutów na studiach wyższych I i II stopnia na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Jednak mały procent zatrudnionych fizjoterapeutów (około 6 procent) posiada specjalizację z zakresu fizjoterapii. Brakuje ergoterapeutów i neuropsychologów. Ten postęp w zakresie kadry specjalistycznej jest wielkim sukcesem i pozwala na realizowanie rzeczywiście kompleksowej rehabilitacji w większości ośrodków. Bariery w poprawie sytuacji bazowej i dostępności do sprzętu, ortez i protez są ograniczone środki finansowe. Przyznać należy jednak, że w większości oddziałów i poradni wyposażenie i sprzęt do rehabilitacji są coraz lepsze, a sprzęt ten spełnia wymogi nowoczesnego zaopatrzenia i wyposażenia bazy szkoleniowej. Sytuacja rehabilitacji jest więc coraz bardziej korzystna.

Warto wspomnieć o czynnikach, które będą rzutowały na dalszy rozwój rehabilitacji medycznej. Z całą pewnością takim czynnikiem jest stale rosnące zapotrzebowanie na rehabilitację, większa świadomość i znajomość w społeczeństwie korzyści wynikających z rehabilitacji. W niemałym stopniu przyczyniły się do tego również nasze Wojewódzkie Sejmiki Rehabilitacyjne. Ułatwia rozwój rehabilitacji ustawodawstwo, w tym też obowiązujące w Unii Europejskiej, posiadanie dobrze wykształconej, specjalistycznej kadry i coraz lepsza znajomość problemów rehabilitacji wśród lekarzy innych specjalności oraz wprowadzane standardy dotyczące rehabilitacji medycznej. Dodać trzeba, że obecnie żadna kliniczna specjalność medyczna nie może obejść się bez rehabilitacji i włączenie wczesnej rehabilitacji, w kompleksowe leczenie jest wymogiem obowiązującym.

Wspomniana poprawa bazy dla rehabilitacji jest czynnikiem z pewnością bardzo korzystnym. Ważna jest też działalność towa-

rzystw naukowych i innych związanych z rehabilitacją, tak jak Polskie Towarzystwo Rehabilitacji, Polskie Towarzystwo Rehabilitacji Neurologicznej, Polskie Towarzystwo Fizjoterapii, czy Towarzystwo Walki z Kalectwem. Realizowane badania naukowe prowadzone są z wykorzystaniem najnowszych osiągnięć biologii i metod badawczych oraz nowoczesnego sprzętu, ułatwiają programowanie i realizowanie coraz bardziej specjalistycznej rehabilitacji w najtrudniejszych nawet przypadkach. W tym okresie 6 lekarzy uzyskało stopień doktora, 2 stopień doktora habilitowanego i 1 tytuł profesora. Spośród magistrów fizjoterapii blisko 30 uzyskało stopień doktora, a 2 stopień doktora habilitowanego.

Ważnym problemem jest nadal likwidacja barier, różnorodnych barier, w tym psychicznych, administracyjnych, a także ciągle jeszcze istniejących barier architektonicznych, pomimo obowiązujących przepisów. W całym postępowaniu szeroko rozumianej praktyki i służby zdrowia, a więc i rehabilitacji, kluczowe znaczenie ma zapobieganie wyobcowaniu, wyalienowaniu osób z niepełnosprawnościami różnego typu ze społeczeństwa. Ciągle jeszcze sporo takich osób znajduje się poza społeczeństwem, żyje w warunkach wyizolowania ze społeczności. Dane Głównego Urzędu Statystycznego z narodowych spisów powszechnych wskazują, że procent osób a więc i liczba osób z niepełnosprawnością jest coraz większa. W zależności od przyjętego kryterium niepełnosprawności biologicznej (a ściślej – poziomu ograniczeń) populacja osób niepełnosprawnych w Polsce może liczyć od 5,3 mln nawet do 9 mln osób. Ta większa liczba – 9 milionów uwzględnia również pełne kryteria niepełnosprawności biologicznej obowiązujące dla statystyki europejskiej. Wiadomo, mówimy o tym już od kilku sejmików, że częstość występowania niepełnosprawności zwiększa się wraz z wiekiem. Po ukończeniu 40 roku życia niepełnosprawna jest co 10 osoba. Wśród 50 latków – co piąta, natomiast w grupie osób 70 lat i więcej prawie 2/3 populacji to osoby niepełnosprawne. To jest jeden z głównych problemów stojących przed służbą zdrowia.

Bardzo dobrze więc, że w priorytety polskiego rządu dotyczące osób niepełnosprawnych zostały wpisane 3 zasady – bezpieczeństwo tych osób, uczestnictwo (partycypacja) w życiu społecznym i solidarność. W przyjętych Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 lutego 2018 roku wśród dziesięciu priorytetów zdrowotnych zapisano rehabilitację, zapobieganie, leczenie i rehabilitację zaburzeń psychicznych, poprawę jakości skuteczności opieki okołoporodowej, opieki zdrowotnej nad matką, noworodkiem i dzieckiem do lat 3 oraz zwiększenie koordynacji opieki nad pacjentami starszymi, niepełnosprawnymi oraz niesamodzielnymi. Warto też podkreślić, że oprócz zjawiska starzenia się społeczeństwa problemem stają się choroby depresyjne i otępienne, w tym choroba Alzheimera. Według poważnych szacunków procent osób z chorobami zwyrodnieniowymi mózgowia, w tym z chorobą Alzheimera rośnie systematycznie i za kilkanaście lat grupa osób wymagających rehabilitacji z tego powodu będzie wynosiła już kilka milionów. Takie są szacunki wiodących ośrodków psychiatrycznych.

Jakie więc istnieją kierunki, a właściwie obawy i zagrożenia jeśli chodzi o perspektywy dla rehabilitacji. Zależać to będzie od rozwoju cywilizacji europejskiej i światowej. Problemem jest i można się spodziewać, że będzie ciągle niedostateczne finansowanie szeroko rozumianej rehabilitacji, z uwzględnieniem rehabilitacji zawodowej i społecznej. W warunkach polskich problemem jest i jeszcze prawdopodobnie długo będzie mała liczba lekarzy o specjalizacji z zakresu rehabilitacji medycznej. Rozwój rehabilitacji, w którym mieści się m.in. zastępowanie człowieka przez roboty, a więc proces robotyzacji i cyfryzacji społeczeństwa z jednej strony korzystny, może stanowić również pewne zagrożenie – odizolowania, oddzielenia osoby potrzebującej rehabilitacji od człowieka.

Gdy chodzi o nowe kierunki związane z postępem biologii i medycyny, to z pewnością będą wykorzystywane metody biologicznego zastępczego sprzężenia zwrotnego, stymulacja kory

mózgowej z wykorzystaniem zimna (kriostymulacja), elektryczności, pola magnetycznego, może przynieść spektakularne sukcesy. Nadzieje stwarzają badania nad autogennymi komórkami macierzystymi, które będą mogły być wykorzystywane w leczeniu dużych uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego – mózgowia i rdzenia kręgowego. Postęp protetyki, nowoczesne protezy z oprogramowaniem komputerowym pozwalają w bardzo dużym stopniu uzupełnić, a właściwie zastąpić, zwłaszcza amputowane kończyny, w tym rękę, narząd słuchu i wzroku. Jakąś formą, rozwiązaniem, które może ułatwić dostęp do rehabilitacji prawdopodobnie będzie tzw. telerehabilitacja, o której coraz więcej się mówi i są próby jej wprowadzania. Nie jest to jednak łatwy proces ze względu na konieczność zapewnienia stałego nadzoru nad człowiekiem poddanym rehabilitacji, a może też ograniczać, tak potrzebny bezpośredni kontakt osoby z niepełnosprawnością z terapeutą.

W naszym regionie, oprócz wymienionej wcześniej bazy dla rehabilitacji mamy nowoczesne Przyrodniczo Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych, w którym realizujemy, w coraz większym zakresie, nauczanie wielu pomocniczych zawodów medycznych, realizujemy studia lekarskie (już 3 rok) i na wysokim poziomie badania naukowe. Będący dumą województwa Kliniczny Regionalny Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży im. Św. Jana Pawła II zapewnia nowoczesną, kompleksową rehabilitację dzieci, co wpisuje się w jeden z aktualnych priorytetów Ministerstwa Zdrowia. Niepokoić musi jednak zbyt częste ograniczanie, ze względów finansowych, funkcji kriokomory i basenu leczniczego i problemy z uruchomieniem w Ośrodku „zielonej sali gimnastycznej”. Ku zawstydzeniu dodam, że już w 1860 roku doktor Michał Zieleniewski uruchomił w Krynicy „salę gimnastyczną na świeżym powietrzu”. Ze względu na problemy z finansowaniem, mam nadzieję przejściowym, nie możemy w żadnym przypadku, dopuścić do ograniczenia funkcji naszych nowoczesnych placówek i tak potrzebnych dla dzieci, specjalistycznych metod rehabilitacji, oraz ograniczać (zmniejszać) w Klinicznym

Szpitalu Wojewódzkim Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej bazy lokalowej dla nowoczesnej rehabilitacji, jak to się stało po przeznaczeniu na inne cele pomieszczeń wykorzystywanych na rehabilitację kardiologiczną i w ramach prewencji rentowej ZUS.

Wnioski:

Zrealizować zaplanowany wcześniej bezpieczny plac rehabilitacji dzieci z RORE.

Stworzyć preferencje dla lekarzy podejmujących specjalizację w rehabilitacji medycznej (stypendia i inne zachęty..).

Utworzyć w województwie w ciągu najbliższych lat, 5-6 oddziałów rehabilitacji.

Wystąpić do Marszałka Sejmu RP o przyspieszenie prac nad ustawą antyaborcyjną (prowadzona jeszcze w Polsce aborcja eugeniczna jest niezgodna z ustawą zasadniczą).

Przywrócić w szkołach stanowisko lekarza szkolnego.

W programach telewizyjnych realizować więcej audycji z napisami dla niesłyszących.

Organizatorzy Sejmiku

Wojciech Buczak
Posel RP

Ekscelencjo Księze Biskupie,
Czcigodni Księza,
Szanowni Organizatorzy,
Szanowni Goście,

Najpierw bardzo gorąco i serdecznie gratuluję, że już od 28 lat ten sejmik jest organizowany z wielką wytrwałością i z takim zapałem. Gratuluję też klimatu, jaki tutaj panuje od początku, klimatu miłości, solidarności i wzajemnego zrozumienia się, a także słuchania o występujących problemach i szukania odpowiedzi na to, jak sobie z tymi problemami radzić.

Księze Stanisławie, bardzo gorąco gratuluję tytułu przyznanego przez nasz lokalny parlament. Pan Marszałek już wymienił bardzo dużo konkretnych i wymiernych dzieł, które powstały dzięki Księdzu, ale dopowiem jeszcze jedno. Bardzo gorąco dziękuję za to, że Ksiądz spowodował, że na podkarpaciu czujemy się bezpiecznie. Jest taka świadomość, że kiedy wydarzy się jakieś nieszczęście, czy to indywidualnie w rodzinie – wypadek, inwalidztwo, czy też spotka nas powódź, pożar, gradobicie – jest pomoc, solidarność, jest Caritas i ksiądz Stanisław, który znajdzie sposób, żeby pomóc. Bardzo gorąco za to dziękuję. Jest to rzecz bezcenna, której się nie da wymierzyć. Nie byłoby tego również, gdyby nie przymioty osobiste księdza Stanisława. Te przymioty również spowodowały, że w okresie trudnym, kiedy Solidarność była zdławiona przez stan wojenny, ksiądz Stanisław był jednym

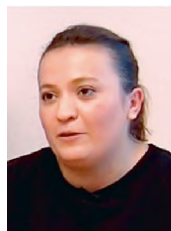
z tych, który niósł bardzo wielką pomoc. Bardzo gorąco dziękuję i chyłę czoła przed księdza działalnością.

Jeżeli chodzi o konkretne rzeczy, nie jestem specjalistą jeśli chodzi o fachową pomoc w konkretnym przypadku. Bardzo chętnie wysłucham zatem wniosków i opinii. Przed chwilą przeczytałem wnioski z sejmiku z roku ubiegłego. Szereg z tych wniosków jest kierowanych również do parlamentu i do władz. Deklaruję, że na miarę moich możliwości i kompetencji będę wspierał, aby te wszystkie wnioski były zrealizowane również na poziomie podkarpacia. Ciągłe powtarza się jeden wniosek – potrzeba więcej wysiłku i determinacji, aby wykształcić kadrę, która w sposób kompetentny, zawodowy będzie wspierać w rehabilitacji. Jest to na pewno apel kierowany do władz uczelni, przede wszystkim Uniwersytetu Rzeszowskiego. Z tego miejsca chciałbym również zaapelować do władz uczelni rzeszowskich, aby bardziej postępować według zasady swoich pożytków nie zapomniawszy o służbie uczciwej społeczności lokalnej. Wiemy, że są problemy jeśli chodzi o utworzenie szpitala uniwersyteckiego, a także wiele innych. Nie chcę mówić o szczegółach, ale myślę, że potrzeba również w tym środowisku więcej solidarności i zauważenia potrzeb osób niepełnosprawnych, a także spożytkowania bardzo dobrych baz materialnych które mamy do tego, aby posłużyły tym celom.

Gorąco Państwu życzę, aby ten rok, który jest przed nami oraz nadchodzące Święta Zmartwychwstania Pańskiego dodawały sił i przekonania, że w trudnych sprawach, z którymi się Państwo borykają, nie są Państwo sami i spotyka Państwa solidarność, wsparcie i pomoc od innych.

Wszystkiego dobrego,
Szczęść Boże.

Monika Tendelska Mama dziecka niepełnosprawnego

Dzień dobry,

Jestem mamą dziecka niepełnosprawnego. Zosia uczęszcza do Regionalnego Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjnego dla Dzieci i Młodzieży w Rzeszowie. Jest to dla niej bardzo ważne, gdyż jej rehabilitacja musi być przeprowadzana przez 5 dni w tygodniu. Jej rehabilitacja musi zawierać również zajęcia z logopedą, czy psychologiem. Czasami zajęcia te nie odbywają się, gdyż brakuje osób, które mogłyby ćwiczyć z Zosią. Zdarzają się również sytuacje, w których sprzęty rehabilitacyjne psują się lub występują braki w materiałach skutkujące brakiem możliwości wykonania zabiegów. Bardzo ważne jest, aby poprawić ten stan tak, aby dzieci rehabilitowane obecnie lub w przyszłości mogły w pełni korzystać z usług ośrodka. Należy zwrócić uwagę na występujące braki kadrowe, gdyż w konsekwencji my jako rodzice musimy z wielu zabiegów korzystać prywatnie, co jest dla nas bardzo kosztowne. Pomoc tego ośrodka dałaby nam dużo, a oprócz Zosi pomocy potrzebują również inne dzieci.

Chciałabym, żeby Pan Marszałek wziął pod uwagę potrzeby dzieci niepełnosprawnych – by mogły one funkcjonować w ten sam sposób jak zdrowe dzieci, mogły chodzić do szkoły i przedszkoli, studiować i edukować się w ten sam sposób. Moje dziecko traktuję jak dziecko zdrowe, potrzebujące jedynie więcej opieki. Chciałabym aby ten ośrodek nie był zlikwidowany, ale nadal funkcjonował – aby dzieci mogły korzystać z organizowanych turnusów, by niczego nie brakowało.

Chciałabym dla swojej córki jak najlepiej. Dużo już przeszła w swoim życiu – liczne operacje, zabiegi. Wiele z nich wykonanych zostało prywatnie, gdyż wykonanie zabiegów w sposób refundowany wymaga długiego czasu oczekiwania. Niestety z naszego doświadczenia wynika, iż w większości wykonywane zabiegi opłacamy prywatnie.

Bardzo proszę, aby Pan Marszałek wziął to pod uwagę i zadbał o Regionalny Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży.

Pani Monika Tendelska z rodziną

Ewa Leniart
Wojewoda Podkarpacki

Panie Pośle, Panie Marszałku, Pani Marszałek, Panie Przewodniczący, Czcigodni Księża,

Szanowni Goście,

Przede wszystkim zwracam się do Państwa reprezentujących podmioty lecznicze, opiekuńcze, rehabilitacyjne, społeczne. Spotykamy się tutaj, aby podyskutować i przekazać wnioski do władz odpowiedzialnych za politykę zdrowotną, rehabilitacyjną w naszej ojczyźnie. Ta polityka jest bardzo ważna, zwłaszcza ta wczesna polityka, o której mama niepełnosprawnego dziecka powiedziała tak znacząco. Musimy patrzeć i odpowiadać na realne problemy. Państwa polskiego, w tym Wojewody Podkarpackiego nie interesuje polityka pewnych zamiarów i pozornych działań, ale mądra polityka państwa w tej chwili realizowana. Mowa o polityce rodzinnej, zdrowotnej, edukacyjnej. Polega ona na tym, aby państwo było dla nas wszystkich przyjazne, aby otoczyło opieką na odpowiednim poziomienasze rodziny, naszych seniorów. Za wnioski bardzo dziękuję Panu przewodniczącemu, gdyż są one bardzo istotne. Podkarpackie Centrum Zdrowia Dziecka powinno na podkarpaciu powstać – byłoby to bardzo piękne dzieło.

Dziękuję księdzu z Caritas Diecezji rzeszowskiej i obserwując wręczanie nagród oraz czytanie laudacji przez Pana Marszałka zwróciłam uwagę, że był Ksiądz Dyrektor tym zakłopotany. Wszystkim Państwu życzę, żeby tak wspaniałe osoby były zakło-

potane wtedy, gdy wręcza się im nagrody. Pokazuje to wielką skromność i to, że jest to dzieło wypływające z serca.

Bardzo dziękuję za tą dyskusję,
Bóg zapłać.

Uczestnicy Sejmiku

Mirosław Przewoźnik
Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Czcigodni Księża, Drodzy Gospodarze, Panie Marszałku, Pani Wojewodo,

Szanowni Państwo,

Mam do przekazania list od pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Pana Ministra Krzysztofa Michałkiewicza, skierowany na ręce Pana Profesora Andrzeja Kwołka oraz Księdza Stanisława Słowika. Na początku również przekazuję serdeczne gratulacje dla księdza Dyrektora. Cieszę się, że w imieniu wojewody mogliśmy brać udział w wielu tych dziełach Bożych, które tak wspaniale dzisiaj funkcjonują. Przytoczę teraz treść listu:

Szanowny Panie Profesorze,

Czcigodny Księżu Dyrektorze,

Bardzo dziękuję za zaproszenie na XXVII Sejmik Rehabilitacyjny Województwa Podkarpackiego. Bardzo żałuję, że ze względu na wcześniejsze zobowiązania nie będę mógł wziąć udziału w tym spotkaniu. W moim imieniu będzie uczestniczył Mirosław Przewoźnik, Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Cieszę się, że dostrzegacie Państwo potrzebę szerokiego promowania idei, integracji i wyrównywania szans dla tej grupy osób w celu ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy wiele we wspieraniu rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym i osób niepełnosprawnych zmieniło się na lepsze. Ministerstwo prowadziło konsultację w związku z pro-

gramem „Za Życiem”, cykl szesnastu spotkań regionalnych, dwóch ogólnopolskich konferencji połączonych z warsztatami, a także trzydziestu dwóch spotkań ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. W dalszym ciągu dostrzegamy jednak potrzebę szerokiego promowania idei integracji, wyrównania szans dla grupy tych osób w celu ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

W ostatnich latach nastąpił w Polsce ogromny postęp w społecznym postrzeganiu osób niepełnosprawnych. Z uznaniem i szacunkiem obserwujemy także zmiany, jakie zachodzą w mentalności samych osób niepełnosprawnych, czego przejawem jest coraz większa ich aktywność i samodzielność. To znak, że jesteśmy na właściwej drodze do zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego i równego korzystania w praw i udziału w życiu społecznym.

Cykliczne spotkania, w trakcie których przedstawione zostaną dotychczasowe dokonania Województwa Podkarpackiego na rzecz osób niepełnosprawnych samorządów różnych szczebli są dobrą okazją do dokonywania analiz, wspólnego przedyskutowania przyszłych planów ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. Bez wątpienia osiągnięcie przez osoby niepełnosprawne satysfakcjonującego poziomu samodzielności, wymaga zarówno wsparcia rehabilitacyjnego jak i budowania właściwego klimatu wokół kwestii społecznego włączenia osób niepełnosprawnych.

Mam nadzieję, że wspólna dyskusja i rzetelna współpraca z pewnością pozwolą na określenie ram i założeń nowych systemowych rozwiązań służących wspieraniu osób niepełnosprawnych w ich dążeniu do samodzielności i godnego życia.

Jeszcze raz dziękuję za zaproszenie i życzę satysfakcjonującej i efektywnej pracy.

Z wyrazami szacunku i uznania,

Krzysztof Michalkiewicz

Szanowni Państwo,

Pozwolę sobie jeszcze przekazać parę informacji, w związku z tym iż pracuję w administracji rządowej.

Jeżeli chodzi o wsparcie osób niepełnosprawnych – realizowany jest przede wszystkim program „500+”. 90% dzieci niepełnosprawnych otrzymuje to świadczenie. Jest to bardzo wyraźne wsparcie dla osób niepełnosprawnych. Jeżeli chodzi o polskie rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi, które to świadczenie otrzymują – poziom ubóstwa spadł o 90%, co jest bardzo wyraźnym postępem. Na realizację programu „500+” na rzecz dzieci niepełnosprawnych przeznaczono dotychczas ponad 1,6mld złotych dla 141 tys. rodzin.

W kwestii bezpieczeństwa ekonomicznego, poziom ryzyka niebezpieczeństwa ekonomicznego spadł bardzo wyraźnie. W największym stopniu zjawisko to obserwowane jest w Europie. O ile w roku 2010 Polska z poziomem wydatków na rodzinę 1,3 PKB plasowała się w dolnej stawce spośród krajów Unii Europejskiej, obecnie z poziomem w wysokości 3,1 produktu krajowego brutto jesteśmy w czołówce krajów europejskich.

Jeżeli chodzi o opiekę nad dziećmi, obserwowany jest bardzo wyraźny jest postęp w zakresie opieki żłóbkowej. Jeszcze 5 lat jedynie 7-8% dzieci objętych było tą formą opieki. Dziś opieką żłóbkową objętych jest 26% dzieci. Jest to bardzo wyraźny postęp. W tym roku na tworzenie miejsc opieki żłóbkowej w ramach programu „Maluch+” przeznaczonych jest 450 mln złotych, jest to o 300 mln więcej niż w poprzednim roku. Zachęcamy samorządy do korzystania z tej formy wsparcia. W ramach programu „Maluch+” zorganizowana została również edycja specjalna skierowana do dzieci niepełnosprawnych, na którą przeznaczono prawie 1 mln złotych. W ramach tej edycji tworzone były miejsca żłóbkowych dla dzieci niepełnosprawnych.

Jeżeli chodzi o osoby starsze, wśród których również mamy do czynienia z niepełnosprawnością, realizowany jest rządowy program aktywności osób starszych, na który przeznaczono 80mln dla organizacji pozarządowych. Istnieje również program tworzenia domów dziennego pobytu „Senior+” jak i klubów seniora, na który wydano również 80 mln złotych. Innym programem jest program

„Opieka 75+” skierowany dla osób z dużymi niepełnosprawnościami, którego finansowanie to wydatek 57 mln złotych.

Chciałbym również wspomnieć o programie „Za Życiem”. Program też został przyjęty pod koniec 2016 roku i zaczął być realizowany od lipca roku ubiegłego. Symptomatyczne jest to, że za pierwszym pakietem ustaw wdrażających ten program w życie głosowało 441 posłów na 441 na obecnychsali. Pomysł rządu na nowe wsparcie osób niepełnosprawnych był jak najbardziej do przyjęcia. Na ten cel mamy przeznaczyć do roku 2021 3,1mld złotych. W ramach tego programu realizowane są różne formy wsparcia. Przede wszystkim, jeżeli chodzi o służbę zdrowia – jest to bezlimitowość wyrobów medycznych (do 18 r.ż nie ma limitów jeżeli chodzi np. o pamrersy). Mamy również bezkolejkość, jeżeli chodzi o rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym. Zdziwienie budzi fakt, że wypowiadająca się mama dziecka niepełnosprawnego musiała czekać w kolejce z operacją i zabiegiem. W przyszłości w podobnych sytuacjach należy powoływać się na ten program. Istotną rolę odgrywają tutaj również samorządy różnego szczebla Narodowego Funduszu Zdrowia, aby bardziej propagować ten program. W każdym szpitalu i w każdej jednostce leczniczej, która kontraktuje usługi z Narodowego Funduszu Zdrowia powinny być informacje o istnieniu programu „Za Życiem”, który gwarantuje prawa po stronie pacjenta i obowiązki po stronie gestorów.

Jeżeli chodzi o pierwszy pakiet, wprowadzono mieszkania treningowe oraz wspierane. Mieszkania wspierane będą alternatywą dla domów pomocy społecznej, aby nie umieszczać osoby niepełnosprawnej w domu pomocy społecznej, ale jeśli ma ona możliwość funkcjonowania w środowisku domowym przy wsparciu drugiej osoby. W zeszłym roku na ten cel przeznaczono 10mln złotych. Mamy nadzieję, że program ten bardzo rozwinie się w tym roku. W programie tym gwarantowane jest dofinansowanie 50% ze strony budżetu państwa oraz 50% dofinansowanie ze strony samorządu.

Zwiększono również dotacje na środowiskowe domy samopomocy o 30% dla osób ze spektrum autyzmu i z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Mamy świadomość, że wciąż jest to za mało, aczkolwiek jest to pozytywny kierunek zmian. W kwestii wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych na runku pracy posłużyć się przykładem. Na telepracę Fundusz Pracy dotychczas przeznaczał 4-krotność przeciętnego wynagrodzenia. Od lipca zeszłego roku jest to 12-krotność.

W zakresie służby zdrowia występuje koordynowana opieka nad kobietami w ciąży z zarządzenia prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia oraz koordynowana opieka nad dzieckiem i koordynowana od lipca zeszłego roku opieka nad dzieckiem z autyzmem. Są to nowe projekty Narodowego Funduszu Zdrowia, które wspierać mają osoby niepełnosprawne. W ramach tego programu powstały również trzy Banki Mleka. Cieszą się one bardzo dużym powodzeniem. Powstało także 220 miejsc na podstawie umów z powiatami, dla uczennic w ciąży, aby mogły urodzić w godnych warunkach i jednocześnie kontynuować naukę.

Ministerstwo Edukacji zawarło 255 umów z powiatami na tworzenie ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych. Dotychczas w ramach dotacji oświatowej przysługiwało 4-8 godzin miesięcznie świadczenia w postaci rehabilitacji w ramach ośrodków rehabilitacyjno-opiekuńczych. Dzisiaj mamy dodatkowo 5 godzin tygodniowo. Jest to bardzo wyraźny postęp. Zachęcam podkarpackie powiaty do wnioskowania do Ministerstwa Edukacji o dodatkowe środki na ten cel. Część powiatów nie przystąpiło do tego programu. Spowodowało to, iż zachowane zostały pewne rezerwy środków, które można wykorzystać na rzecz dzieci niepełnosprawnych. Świadczenie to skierowane jest dla dzieci w wieku 0-7 lat.

Dziś mamy w procedowaniu nowy pakiet ustaw. Rada Ministrów przyjęła go 9 stycznia. Mamy nadzieję, że zostanie od uruchomiony do końca kwietnia bieżącego roku. Bardzo ważną informacją dla rodziców wychowujących dzieci niepełnosprawne

w wieku do 18 roku życia jest to, że wymiar zwolnienia z zasiłku opiekuńczego będzie zwiększony z 14 do 30 dni. Finansowane będzie to przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Istnieją także nowe świadczenia w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Pracodawca będzie związany w ramach Kodeksu Pracy wnioskiem pracownika o możliwość elastycznego czasu pracy, chyba że warunki organizacyjne pracodawcy na to nie pozwalają. Mamy również nowe propozycje odnośnie wspomnianego programu. Obejmują one ustanowienie dodatkowych dni wolnych od pracy, a także zakaz wykonywania pracy opiekuna dziecka niepełnosprawnego powyżej 8 godzin dziennie.

Ze strony Pana Profesora padały kwestie dostępności mediów, szczególnie telewizji dla osób niepełnosprawnych. Ku końcowi zmierzają prace nad ustawą o radiofonii i telewizji – do roku 2021 wszyscy nadawcy publiczni i niepubliczni będą musieli zapewnić 50% audiodyskrypcji, napisów lub tłumaczeń języka migowego. Osoby z uszkodzeniem narządu słuchu będą miały również zwiększone możliwości podjęcia pracy. Po uprzednio zdanym egzaminie osoby te będą mogły uzyskiwać bezproblemowo kategorię prawa jazdy C+E (na samochody ciężarowe). Przygotowujemy też nowy algorytm dla Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności, ponieważ, jeśli chodzi o finansowanie obecnie są to zbyt niskie kwoty. Mamy również program „Dostępność+”, w ramach którego 23 mld złotych w ciągu 6 lat zostanie przeznaczonych na udroźnienie możliwości komunikacji osób niepełnosprawnych, w tym starszych, u których występują problemy z poruszaniem się.

Na nadchodzące święta, życzę wszystkiego dobrego.

Szcześć Boże.

Tomasz Maruszewski
Wiceprezes Państwowego Funduszu
Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Czcigodny Księżu, Panie Profesorze, Pani Wojewodo, Panie Marszałku, Szanowni Państwo,

Bardzo cieszę się z zaproszenia na ten XXVII Sejmik Rehabilitacyjny. Jestem na nim pierwszy raz, jednakże jestem mile zaskoczony bardzo dużą frekwencją i ilością zaproszonych gości.

Chciałbym powiedzieć kilka słów na temat rehabilitacji, czyli tego działania, które jest przedmiotem Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jak Państwo na pewno wiecie, PFRON nie zajmuje się rehabilitacją leczniczą. Niemniej rehabilitacja społeczna i zawodowa odgrywają bardzo istotną rolę w naszym funkcjonowaniu i znaczne środki przeznaczane są na ten rodzaj rehabilitacji. W skali roku PFRON dysponuje kwotą około 5mld złotych. Środki te dedykowane są wszystkim osobom niepełnosprawnym. W roku 2017 taką pomoc uzyskało blisko 900 tysięcy osób niepełnosprawnych. Tak jak wspominałem, rehabilitacja lecznicza nie jest naszym udziałem. Niemniej, PFRON również przeznacza środki na pomoce ortopedyczne. Wydatkowanie na ten cel objęło w ubiegłym roku blisko 150mln złotych. Uzupełniamy w tym zakresie Narodowy Fundusz Zdrowia.

PFRON realizuje również od ubiegłego roku wspólnie z Państwowym Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i partnerem niemieckim, a także Uniwersytetem Medycznym w Lublinie i Gdańsku, jak również Uniwersytetem Warszawskim i Wrocławskim program, który spowoduje, iż w roku 2020 w Polsce wykształ-

conych będzie na studiach podyplomowych 200 specjalistów do spraw zarządzania kompleksową rehabilitacją. Myślę, że jest to również cenny wkład PFRON, który jest głównym partnerem tego przedsięwzięcia.

Wiem, że na poprzednim sejmiku Pan Dyrektor Przewoźnik mówił o nowych programach PFRON, które w ubiegłym roku zostały zapoczątkowane. Chciałbym tylko tytułem uzupełnienia powiedzieć, iż są ona nadal kontynuowane. Mamy nadzieję, że w tym roku, w szczególności program „Praca i Integracja”, „Stabilne Zatrudnienie”, jak i „Absolwent” będą w większej fazie zaawansowania.

Jeszcze raz dziękując za to zaproszenie i ciesząc się, że mogłem uczestniczyć w tym sejmiku łączę przede wszystkim gratulację na ręce Księdza Dyrektora za tak zaszczytne wyróżnienie jakiego dzisiaj byliśmy świadkami.

Wystawa prac wykonanych przez osoby niepełnosprawne

Ks. Tomasz Szostek
Zastępca Dyrektora Caritas
Diecezji Sandomierskiej

Drodzy Państwo,

Bardzo serdecznie wszystkim witam i dziękuję za udzielenie głosu. Mam wielką przyjemność spotykać się z osobami niepełnosprawnymi każdego dnia, gdyż prowadzę Środowiskowy Dom Samopomocy i Warsztaty Terapii Zajęciowej. To środowisko jest tutaj bardzo licznie reprezentowane.

Na pewno Pan Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych mówił o różnego rodzaju działaniach, m.in. programie „Za Życiem”. Ten program jak najbardziej wpisuje się w to wszystko, co zapoczątkowali Państwo ponad 20 lat temu. Do tej pory wszystkie te problemy były na uboczu, dziś rzeczywiście strona rządowa zauważa je i podejmuje stosowne działania. Cieszy również fakt, iż Środowiskowe Domy Samopomocy w końcu są dofinansowane zostały do poziomu 30 oraz że zwiększona została kwota finansowania osób z autyzmem.

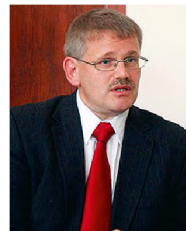
Mamy także Warsztaty Terapii Zajęciowej. Bardzo się cieszę, że padły słowa i deklaracja, że w końcu finansowanie warsztatów będzie większe. Chciałbym, żeby taki wniosek padł także z tego sejmiku, aby przyspieszyć prace zwiększenia finansowania uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej. Środki, które mamy są niestety niewystarczające. Przez ostatnie kilka lat dotacja na warsztaty wzrosła jedynie o 8% . Z drugiej strony, płaca minimalna wzrosła w ciągu ostatniego dziesięciolecia ponad 80%. Obrazuje to, w jakiej kondycji są Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Mam jeszcze jeden postulat – obecnie jedynym warunkiem uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej jest wskazanie zawarte w orzeczeniu. Konieczność posiadania wskazania powoduje, że wiele osób nie korzysta w Warsztatach Terapii Zajęciowej. My jako podkarpacie interweniowaliśmy w tej sprawie w Ministerstwie, mówiąc o dramatycznej sytuacji Warsztatów Terapii Zajęciowej. W wielu przypadkach osoby niepełnosprawne, które mogłyby być na Warsztatach Terapii Zajęciowej i mogłyby w przyszłości podjąć zatrudnienie, ze względu na to, że nie mają w orzeczeniu wskazania do terapii zajęciowej – nie są przyjmowane do warsztatów. Osoby które są w Warsztatach Terapii Zajęciowej często mają orzeczenie ze wskazaniem, które nie jest do końca zrozumiałe przez osoby wydające orzeczenia. Często orzeczenia te nie są dostosowane do kondycji psychofizycznej tej osoby. Istnieją sytuacje, w których osoby posiadające wskazanie nie zawsze będą mogły przejść przez cały proces rehabilitacji zawodowej i społecznej. Spowoduje to, że szanse na ich późniejsze zatrudnienie będą niewielkie.

Kończąc, zwracam się z prośbą, aby Sejmik wnioskował o zwiększenie finansowania na Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Bardzo dziękuję.

Robert Bugaj
Dyrektor Podkarpackiego
Oddziału Wojewódzkiego
Narodowego Funduszu Zdrowia

Panie Profesorze, Księżo Dyrektorze,
Szanowni Państwo,

Dziękuję bardzo za udzielenie głosu. Chciałbym poinformować o zmianach, jakie zaszły od ostatniego sejmiku, w kwestii wydatkowania środków na rehabilitację leczniczą. W bieżącym roku są one zbliżone do tych w roku 2017. W ubiegłym przeznaczaliśmy na rehabilitację leczniczą około 150 mln złotych, w roku bieżącym obecnie jest to kwota 152,300000 zł. Liczba świadczeniodawców nie uległa znaczącemu zwiększeniu. W roku ubiegłym przeprowadziliśmy kontraktowanie świadczeń we wszystkich zakresach. Chcieliśmy zakontraktować świadczenia w miarę równomiernie we wszystkich powiatach. Zauważyliśmy, jeśli chodzi o ośrodki rehabilitacyjne dla dzieci niepełnosprawnych jest wiele powiatów, które nie posiadały takich ośrodków. Prawie połowa powiatów województwa podkarpackiego nie posiadała ośrodka rehabilitacji dziennej dla dzieci niepełnosprawnych. Przeprowadziliśmy dokładną analizę, która wykazała, że rodzice muszą dowozić dzieci na rehabilitację do bardzo odległych miejscowości. Z związku z tym przeprowadziliśmy kontraktowanie w obszarach powiatowych, aby w każdym powiecie był ośrodek rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych. Nie wszędzie oferty te już wpłynęły, gdyż jeszcze nie mamy wszystkich świadczeniodawców. W kilku powiatach nastąpiła już korzystna zmiana. Powstały nowe ośrodki rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych

(np. powiat jasielski, nizański, kolbuszowski, ropczycko-sędziszowski, w Zaleszanach, a nawet w mniejszych miejscowościach). W miejscowościach, gdzie jeszcze tych ośrodków nie ma, będziemy ogłaszać konkursy uzupełniające, gdy tylko otrzymamy sygnały, że taki ośrodek powstaje.

Jeśli chodzi o fizjoterapię ambulatoryjną, porównując nakłady finansowe na ten cel na obszarze naszego województwa z innymi województwami, nakłady te są najwyższe w Polsce w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Zakłady fizjoterapii ambulatoryjnej są zlokalizowane praktycznie w każdej gminie. Paradoksalnie występuje jednak efekt, że większa dostępność powoduje wzrost zapotrzebowania na te świadczenia. W naszym województwie mamy 320 umów na fizjoterapię ambulatoryjną. Dla porównania większe od naszego województwo lubelskie – jedynie 130. Zdajemy sobie jednak sprawę z istniejących kolejek, jednak w tym momencie nie było możliwości przeznaczenia większej kwoty na te świadczenia. Wymagałoby to ograniczenia innego rodzaju świadczeń. Nie ma sytuacji, w której dysponujemy niewykorzystanymi środkami, gdyż wszystkie zostają rozdzielane na poszczególne świadczenia. Chcąc zwiększyć wydatkowane na rehabilitację, należałoby zabrać finansowanie świadczeń przykładowo leczenia szpitalnego. Na wszystko jednak musi wystarczyć, ponieważ wszystkie świadczenia są równie ważne. Mamy nadzieję, że to finansowanie będzie się stopniowo poprawiać. Zostały złożone deklaracje, że środki na ten cel będą przekazywane z budżetu państwa. W związku z tym prawdopodobnie umowy te będą zwiększane.

Mamy także sygnały, że obecnie największe trudności obejmują dostępność do fizjoterapii domowej. Jeżeli tylko będziemy dysponować dodatkowymi środkami w ciągu roku to będziemy zwiększać umowy w tym zakresie. Pani poseł Hrynkiewicz wizytowała Ośrodek Rehabilitacyjny w Szpitalu Wojewódzkim nr 2 im. Świętej Jadwigi Królowej w Rzeszowie, podczas której podano jej informację, iż finansowanie świadczeń z Narodowego Funduszu Zdrowia jest zbyt niskie. Umowa zawarta jest jednak na tym

samym poziomie co w zeszłym roku, jednakże szpital nie wykonuje tej umowy w pełni. W styczniu bieżącego roku liczba zabiegów wykonana została jedynie na poziomie 70%. W lutym stan ten nieco się poprawił, jednak wciąż nie było to 100%. Występujące braki obejmują działania oszczędnościowe podejmowane przez szpital. Nie wynika to jednak z pogorszenia finansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Jeżeli jakiś ośrodek chciałby uzyskać wyższą umowę powinien do nas się zwrócić i przedstawić argumenty. Jesteśmy otwarci na dyskusje i rozmowy. Jeżeli sprawa jest istotna możemy wniosek ten jak najbardziej może zostać uznany. W związku z tym iż w życie weszła tzw. sieć szpitali, oddziały stacjonarne i dzienne, które są w szpitalach traktowane są dość preferencyjnie. Mają one często zwiększone umowy.

Mam do przekazania również dobrą wiadomość. Powstał nowy oddział rehabilitacji stacjonarnej w Kolbuszowej, liczący około 30 łóżek. Posiadają one już pełne obłożenie, co jest wyznacznikiem, że zapotrzebowanie na te świadczenia rośnie. Myślę, że następuje stopniowy rozwój i przybywa tych ośrodków, z czego należy się cieszyć.

Występujące niekiedy problemy związane z brakami kadrowymi są wewnętrznymi problemami organizacyjnymi różnych ośrodków. Nie za wszystkie problemy odpowiedzialny jest Narodowy Fundusz Zdrowia. Przykładowo, jeżeli chodzi o kolejki do świadczeń wynikają one również z braku specjalistów. Moce przerobowe szpitala są zbyt małe, co powoduje brak możliwości wykonania większej ilości zabiegów. Przykładowo, szpitalne świadczenia dziecięce w zeszłym roku sfinansowane były w 100%. Nie ma żadnych ograniczeń jeśli chodzi o finansowanie leczenia dzieci. Są jednak problemy organizacyjne, m.in. strajki rezydentów, zmniejszanie liczby dyżurów przez specjalistów. Są to problemy kadrowe występujące w całej Polsce i przypuszcza się, że jakiś czas ta sytuacja jeszcze się utrzyma.

Mamy również sygnały od rodziców dzieci niepełnosprawnych odnośnie funkcjonowania ośrodków rehabilitacyjnych. Zorganizowanie wszystkich wizyt i terapii dla dzieci niepełnosprawnych

jest dość trudnym zadaniem. Około 30% umówionych wizyt nie odbywa się z tego względu na absencję dzieci, m.in. z powodu chorób. Inne dzieci mogłyby w tym czasie skorzystać z wizyty, ale występują trudności w czasowym ich powiadomieniu. Skoordynowanie tych działań jest naprawdę bardzo trudnym procesem. Wymaga to ogromnego wysiłku ze strony rodziców. Wydaje mi się jednak, że dostępność świadczeń jest dość dobra.

Bardzo dziękuję.

Uczestnicy Sejmiku

Jolanta Fień
Prezes Stowarzyszenia
Reumatyków i ich Sympatyków

Witam Państwa serdecznie,

Reprezentuję Stowarzyszenie Osób Chorych na Choroby Reumatyczne. Chciałabym się zwrócić do Pana Roberta Bugaj z Narodowego Funduszu Zdrowia.

Panie Dyrektorze, chciałabym zwrócić Pana uwagę na osoby z chorobami reumatycznymi. Choroby reumatyczne, do których należy m.in. reumatoidalne zapalenie stawów są chorobami przewlekłymi. Opieka specjalisty z zakresu rehabilitacji jest w tym przypadku niezbędna. Jeżeli czas oczekiwania na zabiegi w okresie zaostrzenia choroby wynosi około 3 miesięcy osoby te mają naprawdę duży problem. Chcielibyśmy być rehabilitowani w większym stopniu. Chcielibyśmy także uczestniczyć w życiu społecznym i podejmować pracę, a nie być na rentach inwalidzkich.

Panie Dyrektorze, bardzo proszę się pochylić nad osobami z chorobami reumatycznymi.

Dziękuję bardzo.

dr Mieczysław Janowski
Były prezydent Rzeszowa
Senator IV i V Kadencji Senatu
Od 2004 do 2009 Poseł
do Parlamentu Europejskiego

Wielce Szanowni Organizatorzy tego XXVII Sejmiku Rehabilitacyjnego,

Panie Profesorze,
Księżę Dyrektorze,
Pani Profesor,
Szanowni Goście,

Im więcej zostało już zrobione, tym lepiej widać jak wiele trzeba jeszcze zrobić. Taką zasadę wyznają przez całe swoje życie. Korzystając z udzielonego głosu, chciałbym wyrazić ogromne podziękowanie dla tych wszystkich, którzy w ciągu minionych lat zrobili tak dużo dla osób niepełnosprawnych. Kłaniam się bardzo nisko Panu Profesorowi i całemu towarzystwu działającemu od strony naukowej, praktycznej i medycznej. Kłaniam się również pięknie naszemu Kościołowi i Caritas poszczególnych diecezji. Dziękuję wszystkim księżom i siostram zakonnym, pracownikom ośrodków pomocy społecznej z MOPS-em na czele. Kłaniam się rodzicom, opiekunom i wolontariuszom, a także przedstawicielom instytucji rządowych.

Bardzo dużo już zrobiono, ale ogromnie dużo jest jeszcze do zrobienia. Część ze składanych dotychczas wniosków nie jest jeszcze zrealizowana. Na przyszłym spotkaniu chciałbym usłyszeć rozliczenie tego, co zostało zrobione. Mieliśmy okazję wysłuchać bardzo dobrych referatów programowych, od referatu Pana Profesora Kwolka poczynając. Były wystąpienia Pana Dyrektora

i Pana Prezesa. Myślę, że najważniejsze są jednak głosy środowiska osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin i osób, które świadczą usługi rehabilitacyjne różnego rodzaju.

Obserwując tą salę widzę, że jest nas mniej niż w roku ubiegłym i jest mi przykro z tego powodu. Proponuję, żeby przygotowywane referaty programowe jeśli będzie to możliwe były wydrukowane i rozdane uczestnikom tego spotkania, by aby podczas takiego spotkania można było tylko krótko je omówić, odsyłając do tekstu który zawiera liczby i wykresy. Zebrane materiały stwarzałyby większe możliwości zabrania głosu przez środowiska osób niepełnosprawnych, opiekunów oraz wolontariuszy.

Chciałbym poruszyć również sprawę programów w telewizji polskiej. Przykładowo, w telewizji angielskiej są liczne programy poświęcone medycynie i rehabilitacji. Polska telewizja ma bardzo dużo kanałów, jednakże nie ma takiego, który byłby poświęcony zasadom dobrego i godnego życia, odżywiania czy rehabilitacji. Być może warto by jakiś z mało wartościowych programów zastąpić programem mówiącym i etykach dobrego zdrowia i dobrego życia. Chciałbym także zwrócić uwagę na rolę mediów. Przeglądając kilka dni temu prasę lokalną nie znalazłem żadnego artykułu, który mówiłby o naszych obradach.

Ksiądz biskup podczas homilii w czasie mszy świętej przypominał benedyktyńską zasadę „Ora et labora”. Dodam do tego: „Et ama”, co oznacza „Módl się, pracuj i kochaj”, gdyż należy kochać drugiego człowieka, by móc pomagać mu. W związku z tym mój wielki i głęboki szacunek przekazuję wszystkim wolontariuszom oraz rodzinom.

Jutro, czyli 25 marca przypada 26 rocznica powstania naszej diecezji. Z tego powodu na ręce Księdza Dyrektora przekazuję najlepsze życzenia. Jest to również Dzień Świętości Życia. Wszystkim Państwu życzę ogromnej radości z okazji nadchodzącej Wielkanocy.

Elżbieta Kiszko
Rudnik nad Sanem

Odkupienie

Śmierć i Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa

Wysłanniku przez Pana Boga
Jezusie Chrystusie.
Tyś złożył na krzyżu swe życie.
Bóg wysłał Cię na ludzką poprawę,
Lecz to było straszne oddanie.
Przepraszam Cię za me grzechy Jezusie,
Nie policz mi w drodze mego kresu –
Do Pana Boga

Do Boga każde dziecko się chora.
Chcę być Twoim dzieckiem,
Więc grzeszyć nie chcę!
Dziś inaczej widzę ludzi

Nowa Dęba, 15.04.2017

Tadeusz Brak
Rudnik nad Sanem

Szanowni Zgromadzeni,

Pragnę zwrócić Państwa uwagę na kwestię przeniesienia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nisku z centrum miasta na peryferie. Od lat jestem stałym czytelnikiem niżańskiej biblioteki. Korzystam zarówno z wypożyczalni, jak i czytelnii. Do października ubiegłego roku w bibliotece byłem po kilka razy w każdym miesiącu. Biblioteka spełniała moje oczekiwania, zarówno pod względem księgozbioru, proponowanych usług jak i obsługi. Niestety Burmistrz podjął niekorzystną dla mieszkańców decyzję o przeniesieniu biblioteki do szkoły na ulicy Tysiąclecia. Wiem, że mieszkańcy interweniowali w tej sprawie u Burmistrza – Niestety bezskutecznie. W tej chwili biblioteka mieści się w piwnicach szkoły, gdzie jest utrudniony dostęp do wszystkich zbiorów, z czytelnii nie można korzystać w spokoju, ponieważ przeszkadza w tym gwar panujący w szkole. Jestem osobą niepełnosprawną i dla mnie, podobnie jak dla wielu starszych mieszkańców Niska problemem jest dotarcia do biblioteki i skorzystanie z jej usług. Do dnia dzisiejszego nie ma żadnej decyzji odnośnie dalszych losów biblioteki, być może zebrani tu dziś władarze będą mogli wpłynąć na Burmistrza Niska w sprawie powrotu biblioteki do centrum miasta. Nie jest to tylko moja prośba, ale większości mieszkańców Niska.

Bardzo dziękuję za uwagę i liczę, że moja prośba przyniesie wymierne efekty.

Barbara Święch-Bober
Polskie Towarzystwo
Wspierania Terapii Zajęciowej MOST

Panie Przewodniczący, Czcigodny Księżę Biskupie, Panie Marszałku, Pani Wojewodo,

Szanowni Państwo,

28 marca 2017 roku w Rzeszowie odbyło się spotkanie założycielskie Polskiego Towarzystwa Wspierania Warsztatów Terapii Zajęciowej „MOST”.

Inicjatywa zrzeszenia osób zainteresowanych integracją i współpracą środowiska Warsztatów Terapii Zajęciowej zrodziła się podczas spotkań sieciujących Podkarpackiej sieci podmiotów ekonomii społecznej. Pomysł poprał Maciej Szymański, Dyrektor Podkarpackiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który jak twierdzi „dostrzegł w tej inicjatywie szansę na rozwój i współpracę dla środowiska Warsztatów Terapii Zajęciowej”.

Członkowie Towarzystwa wstępując w jego szereg uświadomili sobie, że tylko jako prężnie działająca organizacja wspierająca Warsztaty Terapii Zajęciowej mogą mieć szansę być zauważeni i mieć wpływ na to, co decyduje o przyszłości warsztatów.

Ponieważ jednym z celów statutowych jakie założyło Towarzystwo jest oddziaływanie na kształtowanie prawodawstwa, aktywnie pracowaliśmy nad wypracowaniem propozycji zmian do projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw. Po licznych spotkaniach i konsultacjach,

Towarzystwo opracowało postulaty środowiska osób niepełnosprawnych Warsztatów Terapii Zajęciowej, które przekazaliśmy stronie rządowej podczas różnych konferencji i spotkań oraz za pośrednictwem Posłów.

Nasze działania wspierają:

Caritas Polska

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ Solidarność

Stowarzyszenie Powiatów Polskich

Posłowie : Andrzej Matusiewicz, Piotr Uruski, Krystyna Wróblewska, Halina, Szydełko

Podkarpackie Forum Warsztatów Terapii Zajęciowej

W imieniu Polskiego Towarzystwa Wspierania Warsztatów Terapii Zajęciowej „MOST” deklaruję chęć współpracy ze wszystkimi organizacjami, które mają na celu rehabilitację osób niepełnosprawnych i zachęcam Państwa do współdziałania z nami.

Ze względu na ograniczenia czasowe chciałabym złożyć wnioski i postulaty środowiska Warsztatów Terapii Zajęciowej. Jednocześnie pragnę podziękować: posłom, instytucjom oraz organizacjom za dotychczasową współpracę.

Dziękuję!

Maciej Szymański
Dyrektor
Podkarpackiego Oddziału PFRON

Panie Przewodniczący,
Księżu Stanisławie,

Chciałbym serdecznie pogratulować wyróżnienia i wyrazić radość że oddział podkarpacki PFRON mógł współpracować przez te lata z Księdzem Dyrektorem. Bardzo serdecznie chce podziękować zarządowi województwa, Pani Marszałek i Panu Przewodniczącemu za to, że województwo jako jedyne w kraju uczestniczy w programie „Partnerstwo”. Organizacje pozarządowe mogą korzystać z dofinansowania udziału własnego w RPO w działaniach 8.

Szanowni państwo, jeżeli jako organizacje pozarządowe piszą Państwo projekty w ramach priorytetu 8, bardzo zachęcam do wcześniejszego omówienia, czy udział własny może być dofinansowany z naszych środków. To są pieniądze niezbyt wielkie, ale niezwykle ważne, biorąc pod uwagę problemy z jakimi borykają się organizacje pozarządowe. W ramach tego właśnie partnerstwa powstało w roku 2017 i 2018 144 miejsca pracy w Zakładach Aktywności Zawodowej na naszym terenie i prawie 170 miejsc w mieszkalnictwie treningowym. Jeżeli chodzi o te działania, mamy największe sukcesy w kraju, za co bardzo dziękuję przede wszystkim samorządom, z którymi współpracujemy oraz organizacjom pozarządowym.

Chcę jeszcze wspomnieć, że PFRON w ramach systemu obsługi, dofinansowań i refundacji wspomaga wynagrodzenie

zatrudnionych osób niepełnosprawnych. W naszym województwie z tego dofinansowania korzysta ponad 2600 pracodawców, 27,5 tys pracujących osób niepełnosprawnych jest dofinansowywanych. W roku 2017 kwota, która wpłynęła do województwa z tego tytułu wyniosła ponad 240 mln złotych. Chciałbym prosić również o rozpropagowanie informacji, że z tego dofinansowania korzystać mogą również rolnicy. Obecnie około 700 osób korzysta z środków PFRON i otrzymują rocznie około miliona złotych. Na pewno w naszym województwie żyjących w środowisku wiejskim mogłoby korzystać z tego typu świadczeń.

Na koniec chciałbym w imieniu pracowników i zarządu PFRON, ale także w imieniu własnym złożyć życzenia wszystkiego co najlepsze, miłości, zdrowia i Błogosławieństwa Bożego z okazji Świąt Wielkanocnych.

Dziękuję bardzo.

Olga Wolińska
Kliniczny Ośrodek
Rehabilitacyjno – Edukacyjny
dla Dzieci i Młodzieży
im. Św. Jana Pawła II w Rzeszowie

Dziękuję bardzo serdecznie za udzielenie głosu i witam wszystkich Państwa bardzo serdecznie.

Jestem lekarzem, specjalistą rehabilitacji medycznej, koordynatorem oddziałów dziennych oraz Zastępcą Przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji Oddziału Rzeszowskiego, Pani Doktor Lidii Perenc. W jej imieniu chciałam Państwa poinformować iż Polskie Towarzystwo Rehabilitacji Oddział w Rzeszowie działa bardzo prężnie. Spotykamy się co miesiąc w Klinicznym Regionalnym Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjnym dla Dzieci i Młodzieży. Prowadzimy spotkania i szkolenia, na które serdecznie zapraszamy. Najbliższe przewidziane jest na 13 kwietnia. Będziemy rozmawiać na temat zaopatrzenia ortopedycznego, a szczególnie protezowania osób po amputacjach. W naszym ośrodku spotykamy się ze wszystkimi specjalistami wraz z kolegami fizjoterapeutami, poszerzamy wiedzę wśród całego środowiska rehabilitacyjnego. W zeszłym roku odbyło się Sympozjum Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji w Rzeszowie. Jego obrady były bardzo owocne

Ja osobiście jestem wiceprzewodniczącą Sekcji Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji i chcę powiedzieć, że jest nam miło współpracować ze specjalistami z całej polski i zagranicy i tą wiedzę przenosić do naszego ośrodka rehabilitacji. Rehabilitowane dzieci staramy się usprawniać jak najlepiej wedle naszych możliwości razem z innymi lekarzami

oraz fizjoterapeutami, jak również specjalistami takimi jak psycholog, logopeda, terapeuta zajęciowy. Tworzymy zespoły, staramy się pomagać zarówno dzieciom jak i rodzicom. W ośrodku działa również przedszkole dla dzieci niepełnosprawnych, które również osobiście prowadzę. Do przedszkola tego uczęszczają dzieci w wieku od 3 do 8 lat. Staramy się im zapewnić rehabilitację, edukację wraz ze szkołą przyszpitalną. Organizujemy również szkolenia związane z rehabilitacją dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym. Staramy się również pomóc w rehabilitacji dzieci ze skoliozami.

Chciałam bardzo serdecznie pogratulować kolejnego, wspólnego sejmiku, który jest dla mnie niezmiernie ważnym przeżyciem i wydarzeniem od wielu lat. Staram się być na każdym z nich i dzięki Panu Profesorowi i Szanownemu Państwu udało mi się zrobić specjalizację z rehabilitacji. Jestem z tego bardzo zadowolona, że mogę w tym pięknym dziele uczestniczyć.

Życzę wesołych, radosnych świąt i wszystkiego dobrego.

Osoby niepełnosprawne kierują swoje postulaty

Maria Kurowska
Wicemarszałek
Województwa Podkarpackiego

Szanowni państwo,

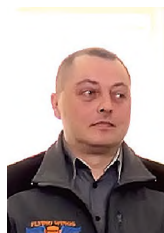
Jestem po raz pierwszy na takim sejmiku jako że w województwie podkarpackim nie zajmuje się akurat tą sferą. W związku z tym, że mój kolega dzisiaj nie mógł tutaj być, ja jestem z wami. Bardzo dobrze że się spotykamy i wymieniamy wszystkie te poglądy a też bardzo cenne informacje. Jest tutaj wielu przedstawicieli z ministerstwa, PFRON-u, Narodowego Funduszu Zdrowia, ale także i stowarzyszeń. Dzięki temu jest szansa, by pozyskać wiele cennych informacji potrzebnych w codziennym działaniu.

Szanowni państwo, bardzo dziękuję za to że pochylały się nad osobami niepełnosprawnymi. Sama mam doświadczenia ze studiów z pracy z osobami niepełnosprawnymi dlatego że, byłam członkiem duszpasterstwa dominikańskiego, które współpracowało z niepełnosprawnymi młodymi ludźmi. Dawałam lekcje z matematyki i chemii, kiedy jedna z dziewczynek niepełnosprawnych chciała mimo wszystko skończyć szkołę średnią. Bardzo mnie to uwrażliwiło właśnie na zwracanie uwagi i pomoc osobom które mają problemy i które są niepełnosprawne.

Kłaniam się wszystkim tym którzy zajmują się osobami niepełnosprawnymi, którzy pomagają im. Myślę, że to na ile pomagamy innym to świadczy o naszym człowieczeństwie. Dziękuję serdecznie organizatorom i cieszę się że mogłam być dzisiaj z Państwem.

Życzę pięknych i wspaniałych Świąt oraz wiele błogosławieństwa z góry od Pana zmartwychwstałego. Szczęść Boże

Artur Sochacki
Rzeszowska Drużyna Rugby
na Wózkach „Flying Wings”

Dzień dobry Państwu,

Panie Profesorze kolejny rok dziękujemy za zaproszenie. Na początku chciałbym przedstawić mojego zawodnika. Piotr Koń to zawodnik rzeszowskiego rugby na wózkach. Zawodnik od strony praktycznej opowie o ewentualnych problemach które pojawiają się w jego życiu.

Chciałbym powiedzieć o problemie terminowości, bardzo mało jest specjalistów z zakresu rehabilitacji urologicznej i z zakresu rehabilitacji seksualnej. Obszary te stanowią jednak duży problem dla osób po urazie rdzenia kręgowego. Mało jest również informacji, jeśli chodzi o lekarzy sportowych. Zawodnik jadąc na zawody musi mieć podbitą książeczkę sportowca i mało jest informacji na temat sportu niepełnosprawnych również dla personelu medycznego.

Można również dużo mówić na temat medialności. Jeśli chodzi o paraolimpiadę – transmisje telewizyjne trwają kilka minut w porze południowej, kiedy większość osób jest w pracy, chociaż mówi się, że z roku na rok będzie ich coraz więcej. Pan Janowski mówił o dodatkowym programie w telewizji. My nawet nie chcemy dodatkowego programu, ale gdyby transmisje sportu osób niepełnosprawnych trwały chociażby godzinę dziennie byłoby to już dużo.

Jeszcze raz dziękuję tym osobom które interesują się sportem osób niepełnosprawnych oraz wolontariuszom, którzy swój wolny czas poświęcają dla osób niepełnosprawnych.

Dziękuję bardzo.

Piotr Koń
Rzeszowska Drużyna Rugby
na Wózkach „Flying Wings”

Na początek chciałbym bardzo serdecznie wszystkich przywitać. Jestem zawodnikiem drużyny „Flying Wings” od 2009 roku. Uprawiam sport – gram w rugby. Być może nie wszyscy wiedzą co to za sport, także zachęcam do doczytania.

Powiem krótko jakie problemy spotykają nas jako zawodników i jako osoby niepełnosprawne. Sporym problemem jest długi czas oczekiwania na wizytę u lekarzy specjalistów, np. w dziedzinie urologii. Jako osoby niepełnosprawne często potrzebujemy takiej wizyty dość szybko, niestety terminy oczekiwania są dość długie. Zdarza się również, że niektórzy lekarze bagatelizują problemy, z którymi się zgłaszamy. Jednak te problemy, które zgłaszamy podczas wizyt faktycznie występują.

Chciałbym również, abyśmy byli bardziej zauważani, jako osoby niepełnosprawne, ale i jako sportowcy. Jesteśmy kilkukrotnymi mistrzami Polski. Niestety nie mówi się o tym. Niedawno była paraolimpiada – również bardzo mało było o tym mówione chociażby w telewizji. Reprezentujemy Rzeszów, mamy również swoją ligę, aczkolwiek mało kto o tym wie.

Jerzy Cyprys
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Podkarpackiego

Przy tego typu spotkaniach jest możliwość spotkania człowieka z człowiekiem. Jest to także możliwość wyartykułowania wszystkich problemów i barier, z którymi się każdy z nas w sposób indywidualny zmierza i które w jakiś sposób ograniczają mu możliwość oddziaływania i poprawy sytuacji. Ja osobiście nie odważyłbym się grać w rugby i zazdroszczę tym, którzy tą dyscyplinę uprawiają.

Musimy się zmierzać też z pewnego rodzaju machiną biurokratyzmu, mniejszych lub większych nieścisłości w przepisach oraz problemach w zakresie orzecznictwa i niektórych dofinansowań. W niektórych zdarzeniach jesteśmy czasem niepełnosprawni pod kątem RIO. Jest to instytucja, która nam się w wielu przypadkach spędza nam sen z powiek. Natomiast niewątpliwie tego typu rzeczy, jak rehabilitacja przez sport uczy też wszystkich innych konsekwencji w działaniu. Pokazuje, że nieważne są przeciwności, ale siła i hart ducha.

Szanowni państwo, ze swojej strony jako Sejmik deklaruję, że w miarę możliwości będziemy się starali zarówno w sposób formalny rozwiązywać pewne problemy tworząc określone programy czy projekty, jak też w indywidualnych sprawach i inicjatywach, jak wspomniany sport – deklaruje pomoc. Mam nadzieję, że działania te przyniosą efekty.

Jeszcze raz dziękuję za zaproszenie do współpracy ze strony Sejmiku. Korzystając ze zbliżających się Świąt Wielkanocnych

życzę Państwu radości ze spotkania z rodziną i bliskimi, a także poczucia siły i mocy, ponieważ te święta mówią o tym, że dobro jest w stanie zło zwyciężyć, tak jak człowiek jest w stanie przezwyciężyć swoje słabości.

Wszystkiego dobrego.

*Ks. Stanisław Słowik otrzymuje Odznaczenie
Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego*

Marek Tęcza
Wójt Gminy Wielopole Skrzyńskie

Szanowny Panie Profesorze,
Księżu Dyrektorze,
Wszyscy Państwo,

Witam Państwa bardzo serdecznie. Jako wójt, z pozycji włodarza gminy chciałbym powiedzieć kilka słów jak w tej perspektywie pewne sprawy są widziane. Reprezentuje tą gminę która ma szczęście mieć placówkę rehabilitacyjną, w której można się rehabilitować bez oczekiwania w długich kolejkach, które są w jednostce powiatowej, czyli w Ropczycach, Sędziszowie czy w innych miejscowościach. Placówka ta mieści się w Brzezinach.

Chciałbym powiedzieć kilka słów na temat Warsztatów Terapii Zajęciowej, ponieważ taka placówka powstała u nas dokładnie sześć lat temu. Było to jeszcze w czasie, kiedy nie byłem wójtem. Placówka ta bardzo dobrze wpisała się w krajobraz, społeczeństwo gminy Wielopole Skrzyńskie i samego Wielopola. Początkowo placówka obejmowana 20 podopiecznych. Po objęciu przeze mnie stanowiska wójta, Warsztaty Terapii Zajęciowej zostały powiększone do 30 podopiecznych i kilkoro nowych terapeutów. Jest to bardzo potrzebna placówka nie tylko w mojej, ale w wielu polskich gminach. Placówki te odgrywają bardzo ważną rolę, ponieważ w każdej naszej miejscowości wiele osób uczestnicząc w Warsztatach Terapii Zajęciowej nabiera pewnych umiejętności, zdolności, a także pewności siebie i potrafią dzięki temu funkcjonować lepiej w środowisku. Obserwując przez kilka lat

osoby uczestniczące w Warsztatach Terapii Zajęciowej zauważam ogromny postęp w tej dziedzinie otwarcia się na środowisko i współpracę z innymi osobami.

W związku z tym że nasze Warsztaty Terapii Zajęciowej organizują uroczystość z okazji rozpoczęcia lata, dostałem zdjęcie od Pani Kierownik Barbary Świąch-Bober na którym było zdjęcie jednego budynku, w którym mieściło się 20 podopiecznych i zdjęcie drugiego budynku, gdyż Warsztaty Terapii Zajęciowej w gminie Wielopole Skrzyńskie odbywają się w dwóch budynkach. Pod tymi zdjęciami było napisane „chcemy być razem” i to mnie sprowokowało do tego, żeby złożyć odpowiedni wniosek do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego. Po złożeniu tego wniosku otrzymałem uzyskałem również dzięki przychylności Dyrektora Szymańskiego dofinansowanie z PFRON.

Obecnie, ku końcowi dobiegają prace nad organizacją nowych, pięknych Warsztatów Terapii Zajęciowej, które będą przystosowane do 40 podopiecznych i którymi będzie się zajmować nieco większa liczba terapeutów. Pani kierownik podkreślała, by zawsze mówić o tej nowości i innowacyjności Warsztatów Terapii Zajęciowej które w Wielopolu Skrzyńskim powstają. W tym momencie ograniczę się jedynie do zasygnalizowania, że początkiem września nastąpi uroczyste otwarcie Warsztatów Terapii Zajęciowej. Jest to piękny budynek, dofinansowany również z środków gminnych. Jego koszt wynosi około 2,8 mln złotych. Jest to bardzo już konkretna inwestycja, a budynek ten będzie zdobił naszą miejscowość i siedzibę gminy Wielopole Skrzyńskie. Ktoś mógłby zapytać, czy istnieje konieczność tworzenia budynku do 40 podopiecznych. Zdecydowanie jest taka potrzeba, gdyż 40 podopiecznych to właśnie te osoby, które potrzebują terapii zajęciowej. Jak podkreśliłem osoby te nabywają nowych umiejętności, otwierają się na środowisko i postępuje ich resocjalizacja zawodowa.

Obecnie w Urzędzie Gminy zatrudniam dziewczynę, która przez kilka lat była uczestnikiem Warsztatów Terapii Zajęciowej, a w tej chwili już u nas pracuje i realizuje się zawodowo, jest zado-

wolona i szczęśliwa, że radzi sobie z obowiązkami. Jestem przekonany, że gdyby nie uczestniczyła w zajęciach terapii zajęciowej, na pewno nie odważyła by się podjąć takiej pracy przez zawstyżenie, czy zakompleksienie.

Wszystkich Państwa, którzy reprezentują samorząd bądź pochodzą z gmin, w których nie ma taki placówek zachęcam, żeby swoich wójtów, burmistrzów, prezydentów, włodarzy zachęcali do tworzenia tego typu placówek. Jest to bardzo ważne, żeby w środowisku taka placówka była i zapewniała wsparcie osobom potrzebującym.

Dziękuję pięknie, że Ksiądz pozwolił mi kilka słów do Państwa powiedzieć. To dla mnie ogromny zaszczyt. W związku z tym, że jesteśmy w tygodniu przed świętami, życzę Państwu wspaniałych radosnych Świąt. Niech Chrystus Zmartwychwstały błogosławi wszystkim Państwu każdego dnia.

Pani Teresa Gajdek

Ks. Stanisław Słowik
Dyrektor Caritas Diecezji Rzeszowskiej

PODSUMOWANIE

Bardzo dziękuję za gratulacje, a Sejmikowi ze przyznanie tego tytułu. Będę starać się z niego wywiązać tak, aby nie zepsuć dobrego oblicza Podkarpacia.

Szanowni Państwo, wszystko zaczęło się 27 lat temu i zawsze odbywało się w sobotę przed Niedzielą Palmową. Kiedy Sejmik obradował pierwszy raz ksiądz Biskup miał ingresw Katedrze. Dopiero od drugiego sejmiku ks. Biskup Kazimierz Górny uczestniczył w Sejmikach jako szef diecezji. Dzisiejszym moim głosem pozdrawia wszystkich uczestników sejmiku i życzy, by dobro niepełnosprawnych ciągle było na uwadze.

Sejmik rozpoczął się od Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, od Profesora Andrzeja Kwolka. Potem włączyli się inni, a na pewnym etapie Caritas Diecezji Rzeszowskiej. Następnie powstała Fundacja Caritas, której owocem jest to, co wielokrotnie dziś było wyliczane. Jest to ośrodek przy Szpitalu Wojewódzkim nr 2 im Świętej Jadwigi Królowej w Rzeszowie, a od dwóch lat bardzo owocnie włączone w Sejmik jest województwo. Tak więc Sejmik jest razem z Sejmikiem, któremu przewodniczy Pan Jerzy Cypryś. Bardzo mu za to dziękuję.

W obradach zabrało również głos stowarzyszenie MOST. Użyłbym tego słowa jako przesłania sejmikowego. Ludzie nauki, ludzie Kościoła, ludzie zaangażowani w stowarzyszenia budują ciągle most wobec niepełnosprawnych. Chcielibyśmy, aby tak nadal zostało. Pan Profesor Andrzej Kwolek dziś w swoim

wykładzie umiejscowił nas w historii i jednocześnie sprowadził na codzienność, którą następnie omówiliśmy w wypowiedziach i dyskusjach. Deklaracje, którą usłyszeliśmy z ust Pana Marszałka, dotycząca powstania Podkarpackiego Centrum Zdrowia Dziecka jest czymś niezwykle ważnym. Deklaracje i wnioski, które usłyszeliśmy z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, z PFRON-u, z Narodowego Funduszu Zdrowia są przez nas zapamiętane i będziemy cieszyć się ze wchodzą w życie. Również głos odnośnie Warsztatów Terapii Zajęciowej, by one się rozwijały jest bardzo ważny. Bardzo ciekawe było przesłanie Pani Marii Kurowskiej. Szlachetna postawa człowieka ma zawsze źródło w rodzinie.

Dziękujemy wszystkim, którzy pomogli, by Sejmik zaistniał. Dziękuję Urzędowi Wojewódzkiemu, że mamy tą salę, w której możemy obradować, wszystkim osobom włączającym się w organizację i przygotowania do sejmiku. Było to kilka spotkań, na których ustalany był program i inne zamierzenia. Bezpośrednio dziękujemy słuchaczom z kierunku technik masażysta Medycznej Szkoły Policealnej w Rzeszowie, studentom Instytutu Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dziękujemy placówkom Caritas za ciasta, które przygotowały dla nas w ramach terapii. Dziękuję także firmie Albert za wodę oraz wszystkim, którzy włączyli się w działalność sejmiku.

Odmówmy modlitwę Anioł Pański w intencji wszystkich, którzy włączyli się w czynne uczestnictwo w tym sejmiku, a także w intencji niepełnosprawnych. Módlmy się także, by móc zwracać uwagę na sprawy, o których dyskutowaliśmy, aby to spoglądanie było owocne i by spełniały się słowa św. Jana Pawła II: „Niepełnosprawność nie jest ostatnim słowem. Tym słowem jest miłość.” O tę miłość wielorako pojmowaną i realizowaną teraz wszyscy się pomódlmy.

*Anioł Pański Zwiastował Pannie Maryi
i poczęła z Ducha Świętego...*

**XXVII SEJMIK REHABILITACYJNY
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
RZESZÓW, 24 MARCA 2018 R.
WNIOSKI**

1. Marszałek Sejmu RP Marek Kuchciński:

Sejmik wnioskuję do Marszałka Sejmu RP o przyspieszenie prac nad ustawą antyaborcyjną, mającą skutecznie chronić życie najsłabszych, najbardziej bezbronnych istot ludzkich.

2. Minister Zdrowia, Prof. Łukasz Szumowski:

Sejmik stoi na stanowisku, że dla zaspokojenia pilnych potrzeb w zakresie dostępności pacjentów do rehabilitacji szpitalnej, w Województwie Podkarpackim winno powstać 6 oddziałów rehabilitacji ogólnoustrojowej. Jedyną barierą jest brak specjalistów, którzy byli by ordynatorami/kierownikami tych oddziałów. Dlatego Sejmik wnioskuję do władz państwowych i samorządowych o stworzenie systemu preferencji i zachęt dla lekarzy podejmujących specjalizację w zakresie rehabilitacji medycznej.

Ponownie wnioskujemy aby specjalizację w zakresie rehabilitacji medycznej uznać za deficytową.

Sejmik opowiada się za przywróceniem stanowiska lekarza szkolnego.

Sejmik zdecydowanie popiera inicjatywę Pana Władysława Ortyła Marszałka Województwa Podkarpackiego dotyczącą utworzenia Podkarpackiego Centrum Zdrowia Dziecka, zdolnego otoczyć skuteczną opieką i nowoczesnym leczeniem dzieci w każdym wieku.

Sejmik opowiada się za istotnym, adekwatnym do zwiększonych z przyczyn obiektywnych kosztów (wzrost płac, także minimalnych), urealnieniem nakładów finansowych na funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej.

Sejmik wnioskuje, by w orzeczeniach o stopniu niepełnosprawności, odejść od klasyfikowania wskazań do terapii zajęciowej, jako jedynego warunku uczestnictwa w warsztatach. Osoby z niepełnosprawnością, często także zasługują na uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej, gdzie nierzadko osiągają znakomite efekty.

3. Marszałek Władysław Ortyl, Samorząd Województwa Podkarpackiego:

Sejmik zwraca się o intensyfikację działań, na rzecz utworzenia Szpitala Uniwersyteckiego, zdolnego skutecznie wspierać kształcenie studentów medycyny, lekarzy i specjalistów w różnych dziedzinach medycznych.

4. Pan Krzysztof Bałata, Dyrektor Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie:

Sejmik zwraca się o skuteczną finalizację projektu bezpiecznego placu rehabilitacyjno – edukacyjnego dla dzieci leczonych w Klinicznym Regionalnym Ośrodku Rehabilitacyjno – Edukacyjnym im. Św. Jana Pawła II.

5. Pan Witold Kołodziejcki, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji:

Sejmik zwraca się o istotne zwiększenie istniejącego, skromnego udziału programów z napisami dla niesłyszących.

Sejmik zwraca się o stworzenie w telewizji publicznej i radiu publicznym tematycznych kanałów (a co najmniej, stałego bloku tematycznego), poświęconych tematyce zdrowotnej i rehabilitacyjnej, na wzór programów funkcjonujących w innych krajach.

6. Profesor Andrzej Kwolek, Konsultant Wojewódzki w dziedzinie rehabilitacji medycznej:

Sejmik opowiada się za tym, aby w praktyce funkcjonowania Sejmiku wprowadzić zmianę, polegającą na wcześniejszym przygotowaniu, wydrukowaniu i upowszechnieniu oficjalnego programowego wystąpienie Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie

rehabilitacji medycznej. Umożliwiłoby to skrócenie wypowiedzi i pozwoliłoby na szerszą dyskusję oraz możliwość wypowiedzania się większej liczbie osób z poszczególnych środowisk.

Komisja Wnioskowa:

1. Mgr Barbara Waclaw – przewodnicząca
2. Dr n. med. Grzegorz Przysada
3. Inż. Jan Duplaga

